

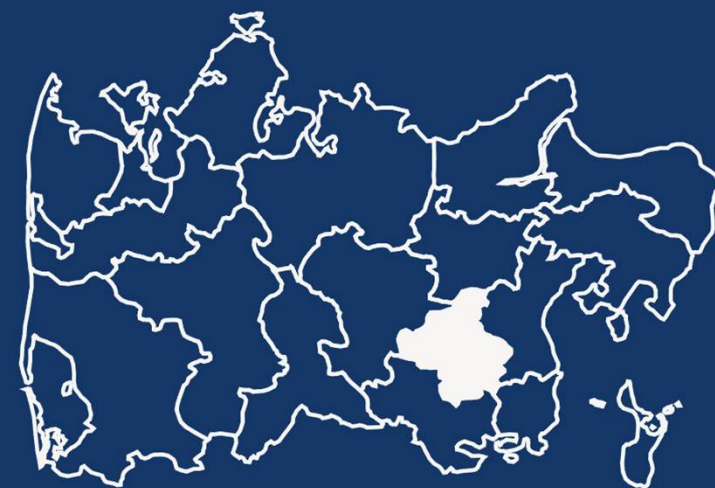

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

Erhvervsudvikling i Skanderborg Kommune

Tendenser, specialisering, vækst og
erhvervsfremmeindsats

Maj 2022

Indhold

---

1. Forord og sammenfatning	4
2. Temaafsnit om kvalificeret arbejdskraft	8
3. Temaafsnit om megatrends	15
4. Beskæftigelse og specialisering	21
5. Iværksætteri og vækstvirksomheder	25
6. Udvikling i virksomhedsbestand og eksport	34
7. Profilanalyse – highlights	38

--- 1 Forord og sammenfatning

Forord

Denne rapport er tredje udgave af kommune-rapporterne om erhvervsudvikling i Midtjylland¹ – rapporter der tager temperaturen på det lokale erhvervsliv i de 19 midtjyske kommuner.

Erhvervshus Midtjylland har, som et af flere fokuspunkter, til formål at fremme og påpege midtjyske vækstdrivere og styrkepositioner samt modvirke udviklingsbarrierer.

Kommunerapporterne skal ses som et led i dette arbejde, da de skal danne grundlag for en stærk, aktiv og faktabaseret erhvervsfremmeindsats lokalt og regionalt, der understøtter de mange forskellige potentialer og styrker, som Midtjylland besidder.

Ydermere er det hensigten, at kommunerapporterne skal kunne bruges af kommunerne til at identificere det behov og potentiale, som det lokale erhvervsliv besidder. Endvidere er det hensigten at bidrage til at målrette den lokale erhvervsfremmeindsats og brugen af erhvervshusets specialiserede ydelser inden for virksomhedsdrift og udvikling.

Virksomheder står aktuelt overfor udfordringer grundet rekordlav ledighed og dermed et svækket rekrutteringsgrundlag. Med lokalt udarbejdede bidrag og statistik giver kommunerapporterne bl.a. et indblik i disse rekrutteringsudfordringer samt de initiativer, der er igangsat med henblik på at understøtte det lokale erhvervslivs adgang til arbejdskraft. Formålet er at bidrage til et styrket vidensgrundlag til brug for eventuelle nye lokale initiativer.

Megatrends, herunder grøn omstilling og digitalisering, påvirker i stigende grad erhvervslivet, og flere virksomheder responderer på disse megatrends ved at inkorporere dem i deres strategier. Med udgangspunkt i lokale bidrag samt statistik giver kommunerapporterne indblik i de udfordringer og muligheder, der er forbundet med grøn omstilling og

digitalisering. Det er formålet, at denne viden kan understøtte den fortsatte udvikling.

Vi er taknemmelige for kommunernes bidrag, da dette skaber grundlag for inspiration og videndeling på tværs af kommunerne, og potentielt også udvikling af nye erhvervsstrategier, initiativer og partnerskaber til gavn for det lokale erhvervsliv.

Tværkommunalt samarbejde samt et tæt samarbejde mellem kommunerne, den lokale erhvervsservice og erhvervshuset med henblik på at styrke erhvervsfremmeindsatsen er vigtigt. Kommunerapporten skal i den henseende være facilitator for yderligere samarbejde, da den giver indblik i det lokale og tværkommunale potentiale og aktuelle udfordringer.

Gennem rapporten sammenlignes udviklingen i Skanderborg Kommune med hele Region Midtjylland, resten af landet og en gruppe af sammenligningskommuner. De sidste udgøres af fire andre kommuner i regionen (Syddjurs Kommune, Favrskov Kommune, Odder Kommune, Ikast-Brandø Kommune og Hedensted Kommune).

God læselyst
Bestyrelsesformand Ib Lauritsen
Direktør Erik Krarup

¹ 2020 & 2021

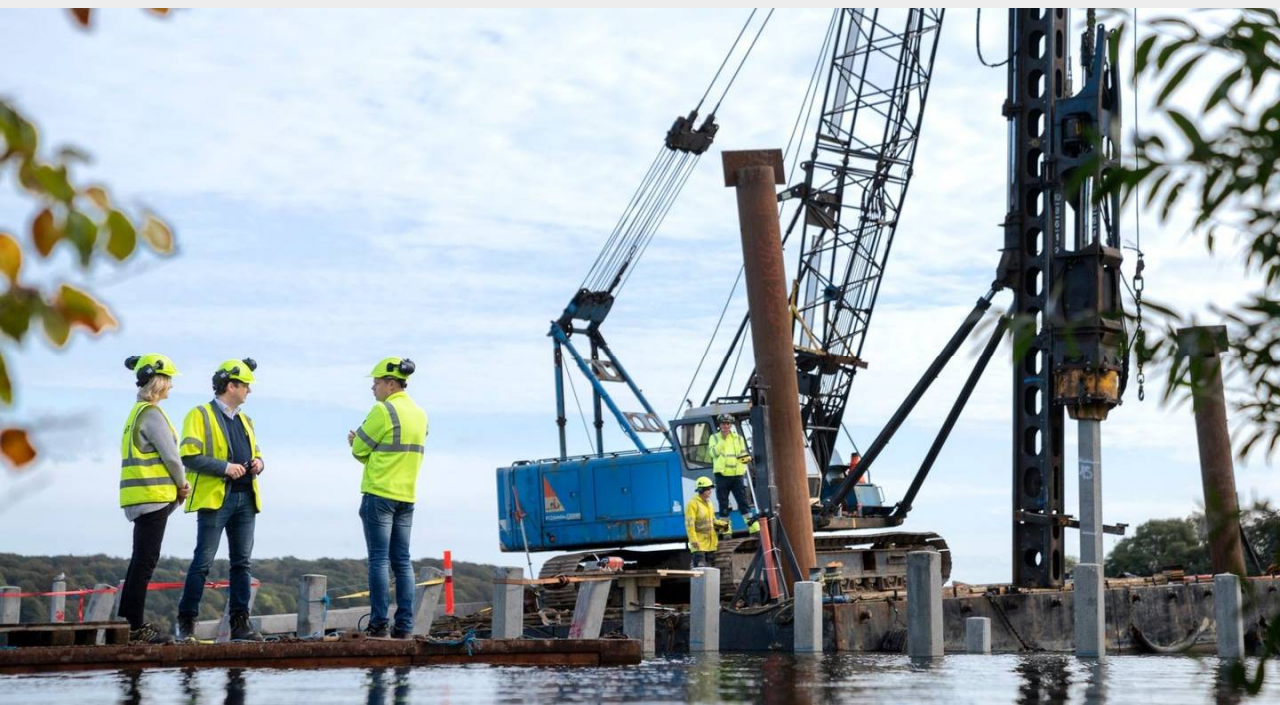
Sammenfatning — erhvervspræstationer

Skanderborg Kommune har på flere områder oplevet en positiv erhvervsudvikling i de senere år.

Den private jobskabelse er steget væsentligt hurtigere end i sammenlignelige kommuner og resten af regionen. Samtidig er antallet af virksomheder i perioden 2015 til 2020 steget betydeligt – bl.a. pga. en stor nettotilflytning af virksomheder.

Antallet af vækstvirksomheder har også været svagt stigende, og kommunen havde i 2020 en højere andel vækstvirksomheder end resten af regionen.

Når det gælder eksport, svarer andelen af eksportvirksomheder til regionsgennemsnittet, mens eksportens andel af den samlede omsætning dog er noget lavere end i sammenligningskommunerne og resten af regionen.

Udvalgte resultater fra analysen

Den private beskæftigelse i Skanderborg Kommune er steget med næsten 14 pct. i perioden 2015 til 2020. I resten af regionen er stigningen ni pct.

Etableringsraten (nye virksomheders andel af den samlede virksomhedsbestand) i Skanderborg Kommune var i 2020 5,9 pct., hvilket er en smule over regionsgennemsnittet og på niveau med landsgennemsnittet.

Der flyttede i 2020 297 virksomheder til Skanderborg Kommune, mens der fraflyttede 222 virksomheder. Nettotilflytningen af virksomheder siden 2016 er 322 virksomheder.

Den samlede virksomhedsbestand i Skanderborg Kommune er steget fra 3.134 i 2015 til 3.506 i 2020.

Andelen af vækstvirksomheder var i 2020 7,3 pct. i Skanderborg Kommune. Andelen har i alle år siden 2015 ligget over landsgennemsnittet.

Andelen af eksportvirksomheder ligger med 21 pct. en smule over gennemsnittet i både sammenligningskommuner og resten af regionen. Eksportværdiens andel af omsætning er dog betydeligt mindre end i resten af regionen.

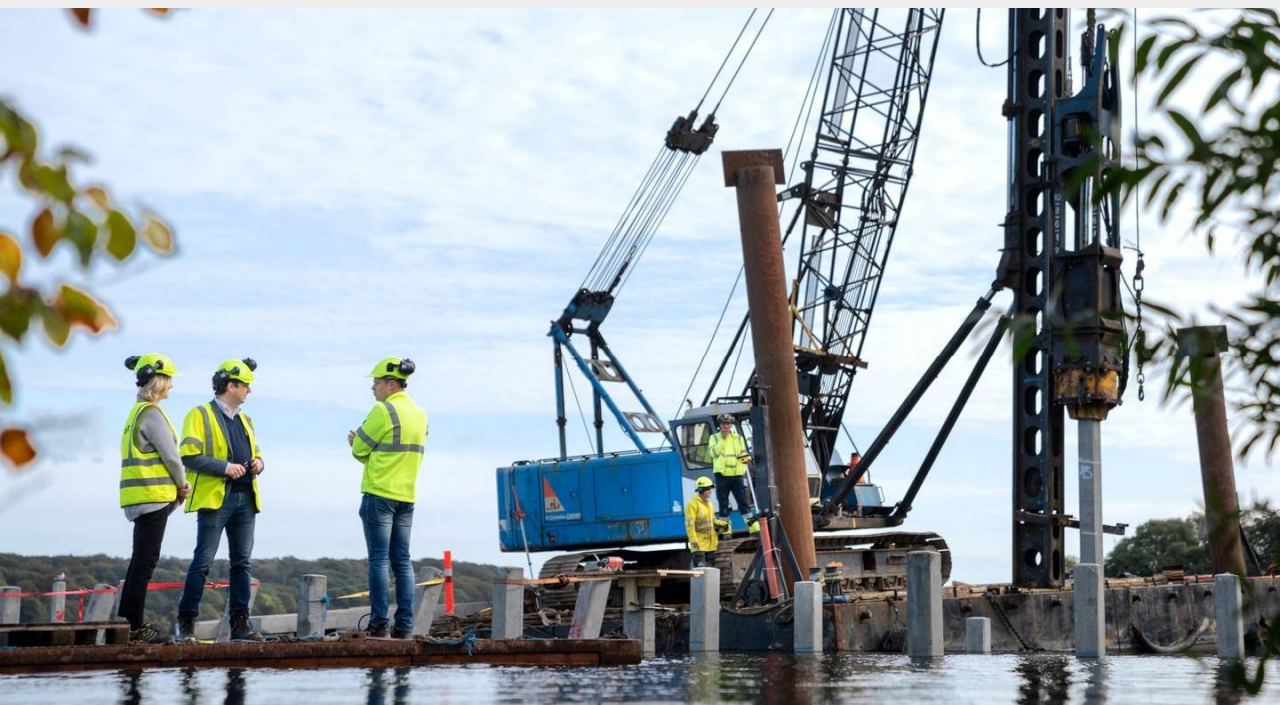
Sammenfatning — erhvervsstruktur

Skanderborg Kommune har en divers erhvervsstruktur med flere brancher, der beskæftiger mere end 1.000 årsværk. De største brancher er elektronik-, maskin- og transportmiddel samt detailhandel og engroshandel.

Især it-området, rådgivning, bygge og anlæg, detail og flere mindre serviceerhverv har oplevet jobvækst i Skanderborg Kommune.

Transport og primære erhverv er de sektorer, der har oplevet det største fald i beskæftigelsen siden 2015.

I forhold til de nationale klynger er klyngeområdet produktionsindustri, maskiner og robotter klart dominerende med en stærk specialisering i Skanderborg Kommune. Klyngen er også klart den største beskæftigelsesmæssigt og har haft en vækst i antal årsværk på næsten 800 siden 2015.

Udvalgte resultater fra analysen

De tre største brancher – målt på beskæftigelse – i Skanderborg Kommune er elektronik-, maskin- og transportmiddelindustri, engroshandel og detailhandel. Tilsammen beskæftiger de tre brancher ca. 5.500 årsværk.

Jobvæksten inden for detailhandel har i Skanderborg Kommune været på 17 pct. i perioden 2015 til 2020. Til sammenligning er sektoren vokset med to pct. på landsplan.

Serviceerhverv fylder generelt mindre i Skanderborg Kommune end i resten af landet. En undtagelse er reklame og øvrig erhvervsservice, der har en specialiseringsgrad på 1,3.

I forhold til de nationale klynger har Skanderborg Kommune også oplevet størst vækst inden for produktionsindustri, maskiner og robotter samt IT og digitale teknologier. Der er i disse klynger skabt ca. 1000 arbejdspladser siden 2015.

Klyngeområdet produktionsindustri, maskineri og robotter har en specialiseringsgrad på 2,5 i Skanderborg Kommune. Det betyder, at området fylder 150 pct. mere end i en gennemsnitskommune.

Sammenfatning — særtemaer

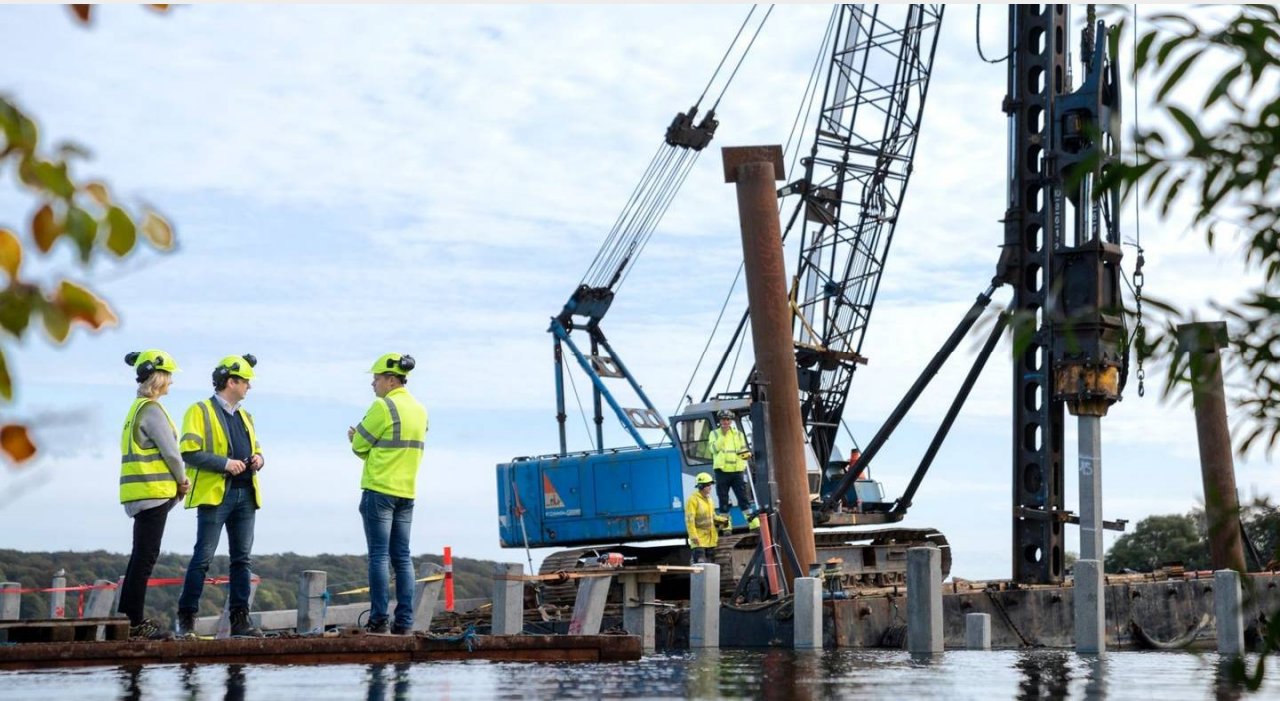
Rapporten ser i to temaafsnit nærmere på adgangen til kvalificeret arbejdskraft og de to helt centrale megatrends – grøn omstilling og digitalisering.

I Skanderborg Kommune har især industri, transport, bygge og anlæg samt restaurationsbranchen rekrutteringsudfordringer. I alt har mere end hver tredje virksomhed oplevet ikke at kunne besætte stillinger.

Arbejdsstyrken i Skanderborg Kommune er generelt veluddannet, men deltagelsen i efter- og videreuddannelser ligger – ligesom i resten af landet – på et forholdsvist beskedent niveau.

De tilgængelige indikatorer peger i retning af, at virksomhederne i Skanderborg Kommune ligger godt til i forhold til digital transformation – både når det gælder it-kompetencer og deltagelse i erhvervsfremmeprogrammer med fokus på digitalisering.

Når det gælder klima og grøn omstilling peger indikatorerne på en positiv udvikling i Skanderborg Kommune.

Udvalgte resultater fra analysen

44 pct. af arbejdsstyrken i Skanderborg Kommune har en videregående uddannelse – mod 32 pct. i sammenligningskommunerne og 40 pct. i hele landet.

Ca. ni pct. af arbejdsstyrken i Skanderborg Kommune deltog i efter- og videreuddannelse fra 2018 til 2020. Det er lidt under sammenligningskommunerne.

37 pct. af virksomhederne i Skanderborg Kommune oplevede forgæves rekruttering i 2020 – mod 33 pct. i resten af regionen.

Den samlede CO2-udledning i Skanderborg Kommune er faldet markant siden 2015 – fra 8,2 tons pr. indbygger i 2015 til 6,9 tons pr. indbygger i 2019.

I perioden 2019 til 2021 havde virksomheder fra Skanderborg Kommune 51 deltagelser i SMV:Digital pr. 1.000 virksomheder. Landsgennemsnittet var 22 deltagelser pr. 1.000 virksomheder.

Skanderborg Kommune har iværksat en række initiativer og indsatser, der har til formål at styrke virksomhedernes adgang til kvalificeret arbejdskraft.

2 Temaafsnit om kvalificeret arbejdskraft

Dette temaafsnit handler om virksomhedernes adgang til kvalificeret arbejdskraft.

De første sider viser arbejdskraftens fordeling på uddannelsesniveauer, samt hvor mange der deltager i efter- og videreuddannelse. Derudover vises, hvor meget udenlandsk arbejdskraft vægter i den private beskæftigelse.

Derefter vises data for forgæves rekruttering og udviklingen i antallet af opslåede stillinger, der giver en indikation af virksomhedernes udfordringer med at skaffe arbejdskraft.

Til sidst opsummeres kommunens egen vurdering af, hvor der især er rekrutteringsudfordringer i erhvervslivet, og hvad der gøres lokalt i kommunen for at imødekomme udfordringerne.

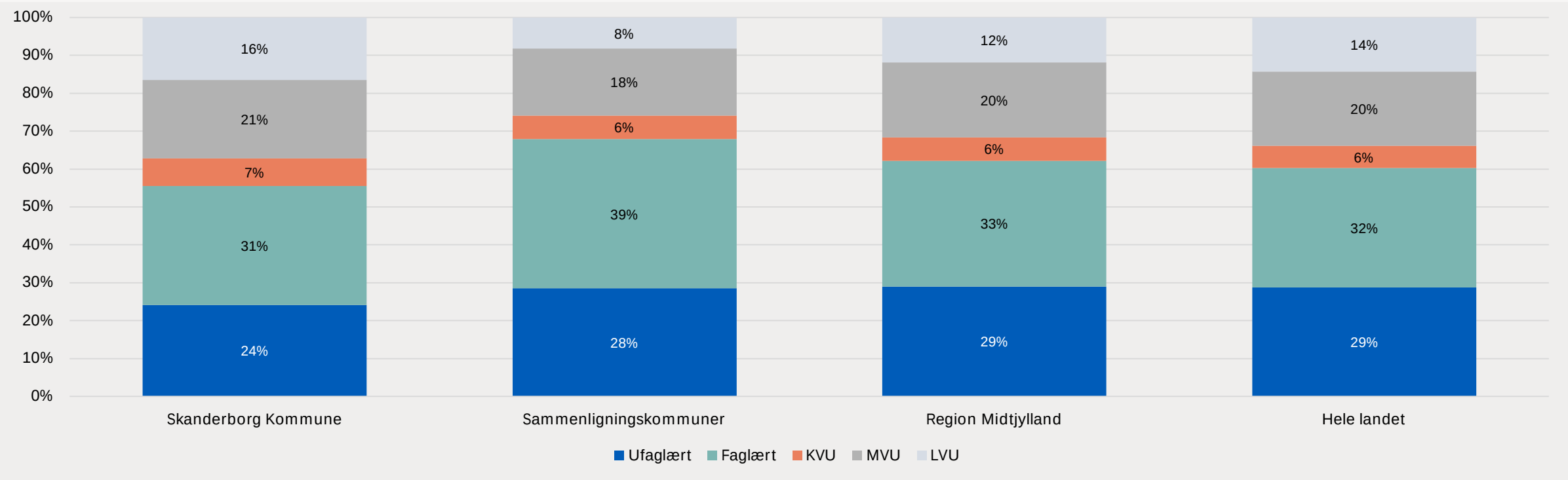
Markant højere uddannelsesniveau end i sammenligningskommunerne

Arbejdsstyrkens kompetenceniveau og sammensætning er en vigtig rammebetingelse for det lokale erhvervsliv og har betydning for, hvilke erhverv og virksomheder en kommune kan tiltrække. Figur 2.1 viser arbejdsstyrken fordelt på uddannelsesniveau i Skanderborg Kommune, sammenligningskommunerne, regionen og hele landet.

Figuren viser, at Skanderborg Kommune generelt har et højt uddannelsesniveau med færre ufaglærte og flere højtuddannede end i resten af regionen og sammenligningskommunerne. Særligt andelen med en lang videregående uddannelse er overrepræsenteret i Skanderborg Kommune i forhold til sammenligningskommunerne.

Samlet har 44 pct. af arbejdsstyrken en videregående uddannelse i Skanderborg Kommune mod 32 pct. i sammenligningskommunerne.

Figur 2.1. Fordeling af arbejdsstyrken efter uddannelsesniveau, 2020

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Personer med uoplyst uddannelse indgår ikke i opgørelsen. KVV=kortere videregående uddannelser; MVU=mellemlange videregående uddannelser; LVU=længerevarende videregående uddannelser.
Sammenligningskommuner omfatter: Syddjurs Kommune, Favrskov Kommune, Odder Kommune, Ikast-Brande Kommune og Hedensted Kommune.

Fald i efteruddannelsesaktiviteterne under coronakrisen

Nye kvalifikationer erhverves ikke alene gennem formelle uddannelser, men også via løbende opkvalificering. Tabel 2.1 viser hvor stor en del af arbejdsstyrken, der er blevet opkvalificeret gennem voksen- og efteruddannelse (VEU) i to forskellige perioder.

I 2015 til 2017 lå deltagelsesgraden i VEU i Skanderborg Kommune på 10,3 pct. og dermed lidt under niveauet i sammenligningskommunerne og resten af landet. Andelen, der har deltaget i VEU, faldt herefter betydeligt i både Skanderborg Kommune og resten af landet i 2018 til 2020. Forklaringen er formentlig en kombination af nedlukninger under coronakrisen (også på erhvervsskoler) i 2020 og højkonjunktur i 2018 til 2019, der kan afholde virksomheder fra at investere i efteruddannelse.

Tabel 2.1. Deltagelse i voksen- og efteruddannelse, 2015-20

	Andel, der har deltaget i voksen- og efteruddannelse 2015-17	Andel, der har deltaget i voksen- og efteruddannelse 2018-20
Skanderborg Kommune	10,3%	8,6%
Sammenligningskommuner	12,3%	10,5%
Region Midtjylland	12,0%	10,1%
Hele Landet	11,7%	9,8%

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Færre udenlandske medarbejdere i Skanderborg Kommune end i resten af regionen

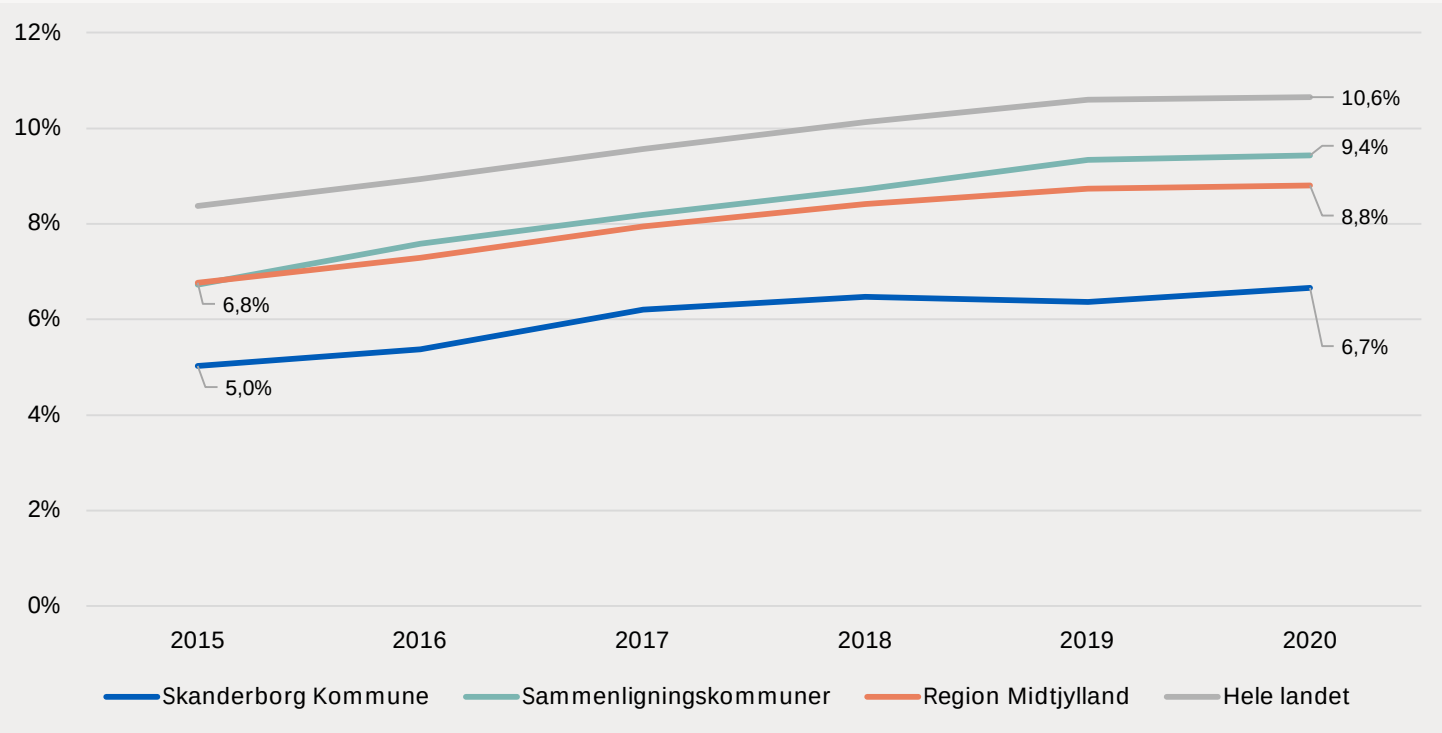
Adgangen til udenlandsk arbejdskraft er vigtig for mange virksomheders muligheder for at skaffe kvalificeret arbejdskraft. Samtidig kan udenlandsk arbejdskraft bidrage med supplerende kompetencer og viden om udenlandske markeder, der kan styrke virksomhedernes udviklingsmuligheder.

Andelen af udenlandske medarbejdere i erhvervslivet er over de senere år steget både på landsplan og i regionen. Det gælder også i Skanderborg Kommune, hvor andelen er steget knap to pct. Med en andel på 6,7 pct. lå Skanderborg Kommune i 2020 en del under gennemsnittet for både sammenligningskommunerne og regionen.

Det fremgår også, at der i hele perioden har været en smule længere mellem den udenlandske arbejdskraft i Region Midtjylland end i landet som helhed. Det skal i den sammenhæng nævnes, at især græsekommuner (hovedstadskommuner og Tønder Kommune i Syddanmark) har en høj andel udenlandsk arbejdskraft.

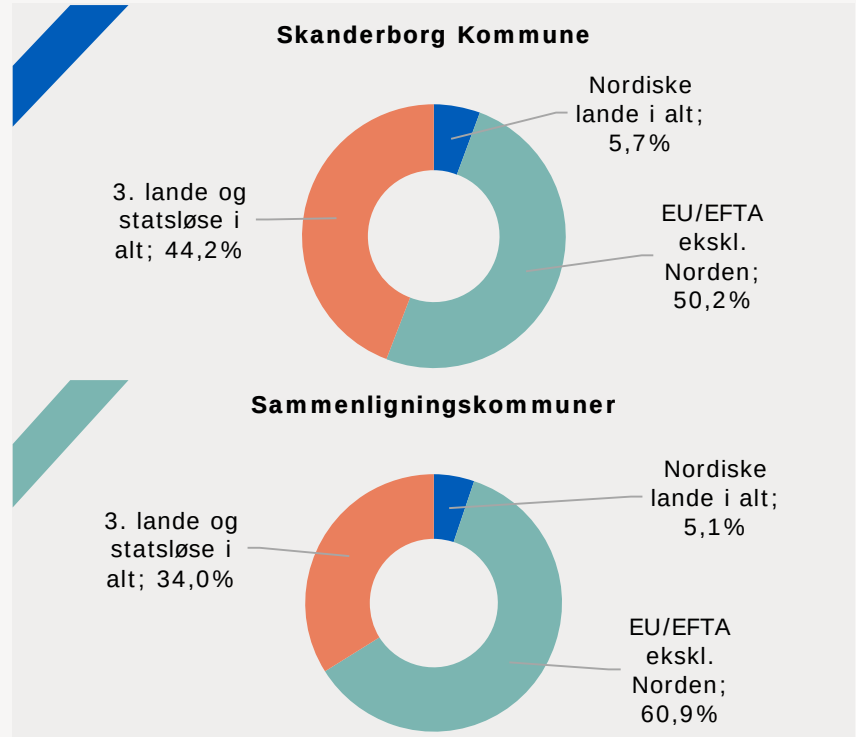
Når det gælder sammensætningen af den udenlandske arbejdskraft i Skanderborg Kommune, kommer ca. 50 pct. fra EU- og EFTA-lande (ekskl. Norden), jf. Figur 2.3.

Figur 2.2. Udviklingen i andelen af udenlandske medarbejdere i den private sektor, 2015-20

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik. Note: EFTA er den Europæiske Frihandelssammenslutning og består af Island, Liechtenstein, Norge og Schweiz.

Figur 2.3. Fuldtidsbeskæftigede udenlandske statsborgere fordelt på grupper af lande pr. 4. kvartal 2021

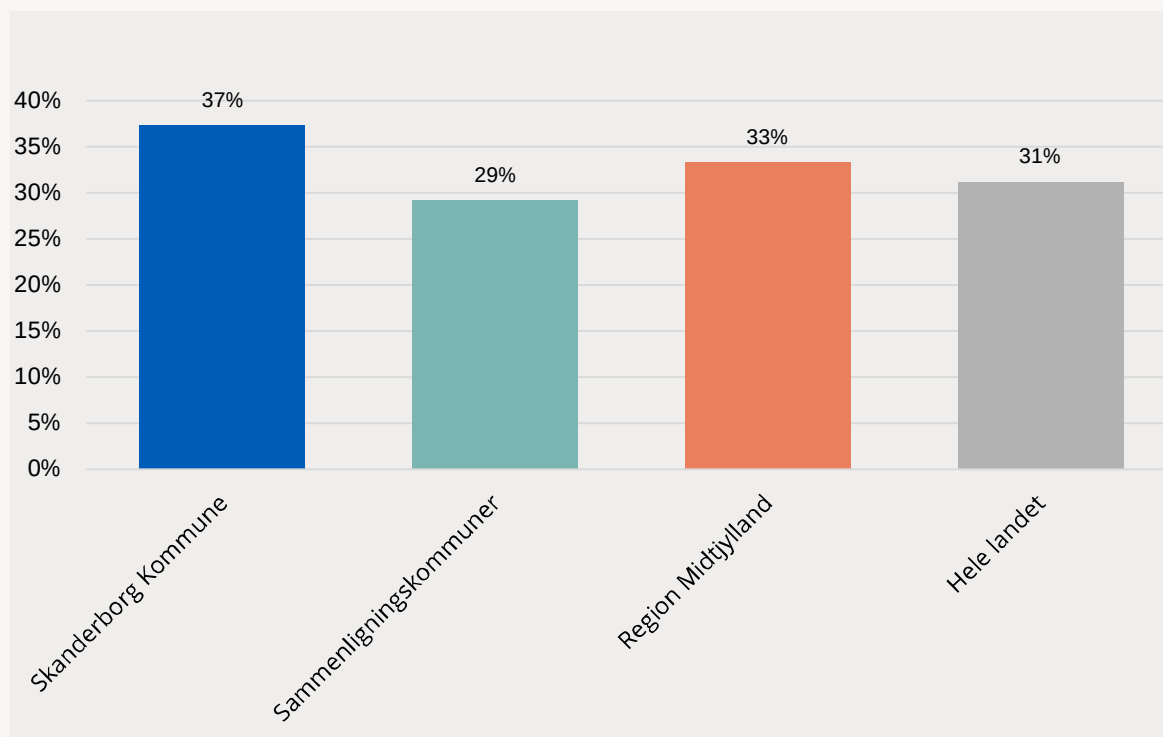
Lidt flere virksomheder oplever forgæves rekruttering end i resten af regionen

Det er afgørende for virksomhedernes vækstmuligheder, at de kan få adgang til den arbejdskraft, de har brug for. Over hele landet har der i de seneste år kunnet konstateres mangel på visse typer af arbejdskraft og stigende rekrutteringsudfordringer i virksomhederne.

En indikator for virksomhedernes adgang til arbejdskraft er hvor mange virksomheder, der har ubesatte stillinger. Det vil sige, om virksomheder oplever forgæves rekruttering. Dansk Industri har undersøgt dette i en undersøgelse fra 2021, der viser, at 37 pct. af virksomhederne i Skanderborg Kommune oplevede forgæves rekruttering i 2020, som det fremgår af Figur 2.4. For hele regionen var andelen 33 pct., mens den på landsplan var 31 pct.

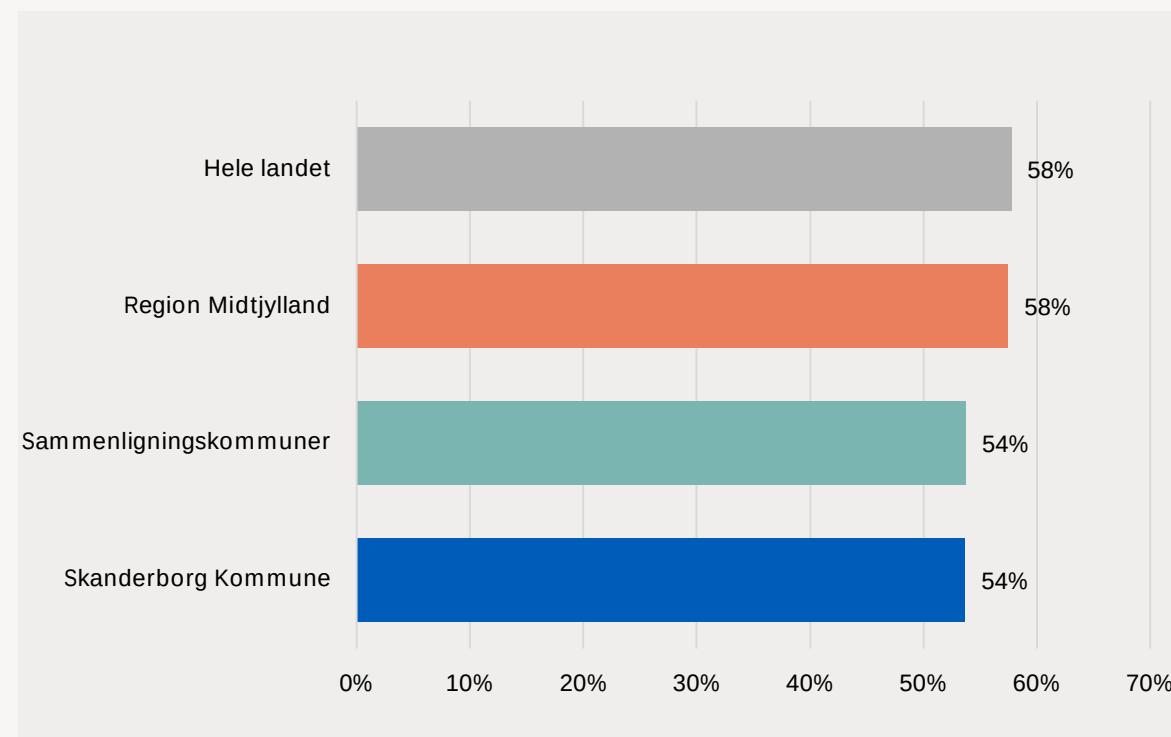
Adgangen til arbejdskraft er også knyttet til befolkningens aldersfordeling og arbejdsstyrkens størrelse. Figur 2.5 viser andelen af indbyggere, der er i alderen 20-64 år. Som det fremgår, er denne andel lidt lavere i Skanderborg Kommune og sammenligningskommunerne end i resten af regionen. Det kan medvirke til at øge presset på arbejdsmarkedet.

Figur 2.4. Andel virksomheder, der har oplevet forgæves rekruttering, 2020

Kilde: IRIS Group på baggrund af DI Analyse; "I hele landet efterspørges flere medarbejdere", 2021

Figur 2.5. Andel borgere i alderen 20-64 år, 2020

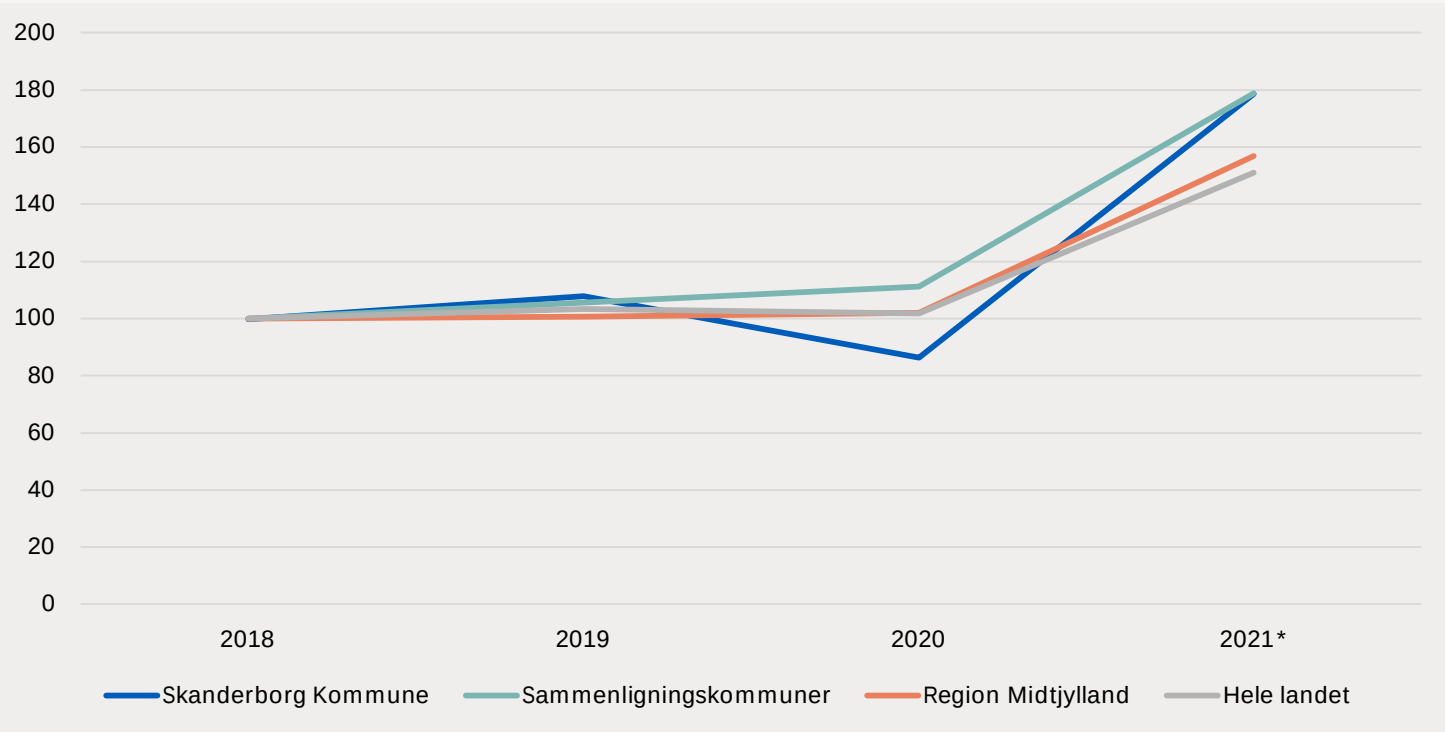
Stor vækst i antallet af opslåede stillinger i Skanderborg Kommune under coronakrisen

En indikator for presset på det lokale arbejdsmarked er udviklingen i omfanget af jobopslag, der afspejler efterspørgslen på arbejdskraft. Figuren til venstre viser udviklingen i opslåede stillinger siden 2018 i Skanderborg Kommune, sammenligningskommunerne, regionen og hele landet.

Det fremgår, at der i Skanderborg Kommune har været et mindre fald i antallet af opslåede stillinger fra 2019 til 2020, efterfulgt af en markant stigning i 2021. Der ses også en stor vækst i antallet af opslåede stillinger i regionen og hele landet i perioden 2020 til 2021. Det skyldes formentlig rekruttering af personale til landets testcentre og en generelt stigende økonomisk aktivitet i landet. Væksten fra 2020 til 2021 kan også være indikation af, at der også har været en stigning i omfanget af forgæves rekrutteringer det seneste år (se figuren på foregående side).

Figuren til højre viser fordelingen af de opslåede stillinger på hovedsektorer. Som det fremgår, har der i 2021 i Skanderborg Kommune især været mange jobopslag inden for servicesektoren.

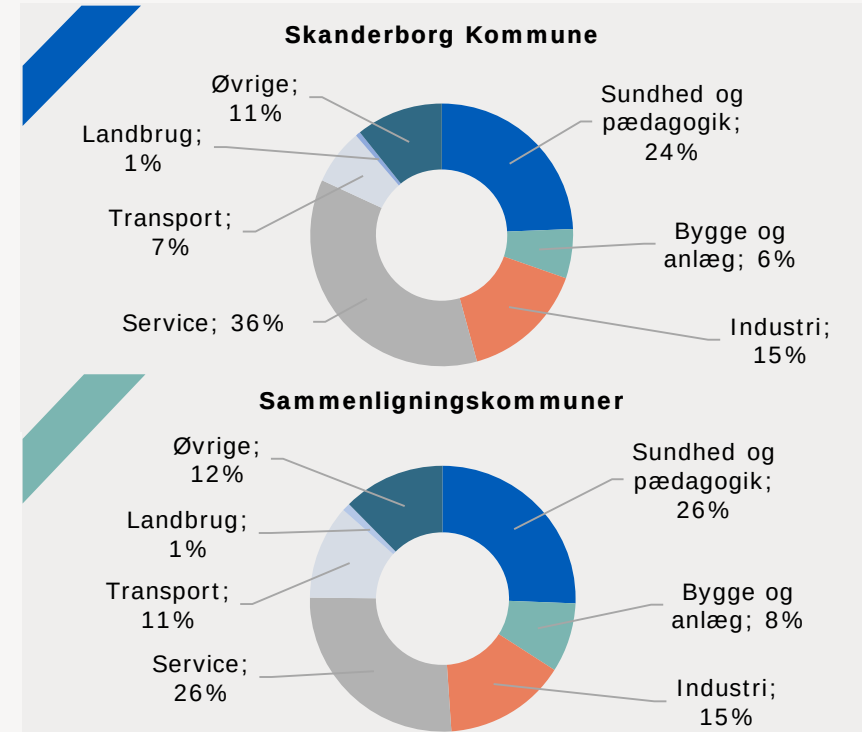
Figur 2.6. Indekseret udvikling i antal opslåede stillinger (2018=100)

Kilde: IRIS Group på baggrund af data fra jobindsats.dk.

Note: Inddelingen på sektorer i figuren til højre er baseret på en gruppering af erhvervsgrupperingen under jobindeks.dk. Antallet af stillinger på årsbasis er summeret på måneder. I 2021 går data kun frem til og med november. I antallet af opslåede stillinger indgår også deltidsansatte og vikarer.

Figur 2.7. Fordeling af opslåede stillinger på sektorer, 2021

Erhvervsrettede tiltag for at styrke virksomhedernes adgang til kvalificeret arbejdskraft i Skanderborg Kommune

I. Adgangen til kvalificeret arbejdskraft i Skanderborg Kommune

Skanderborg Kommune oplever generelt et meget attraktivt arbejdsmarked med mange spændende arbejdspladser. I kommunen findes både store virksomheder og mange små- og mellemstore virksomheder.

Den attraktive placering langs E45 er med til at sikre et stort arbejdskraftopland. Virksomhederne har således mulighed for at rekruttere fra et stort geografisk område. På trods af rekrutteringsgrundlaget har mange virksomheder en udfordring i forhold til rekruttering, særligt inden for produktion, lager, restauration, bygge-anlæg og transport. Det samme gør sig gældende inden for højtuddannet arbejdskraft som ingeniørfag, IT, kommunikation m.m. Det skyldes, at ledigheden er historisk lav, og at det derfor er vanskeligt at finde kvalificeret arbejdskraft.

Udfordringerne i forhold til rekruttering af arbejdskraft omfatter i høj grad også det offentlige arbejdsmarked, hvor særligt Sølund, lokalcentre og daginstitutioner oplever store vanskeligheder med at tiltrække uddannet personale såvel som ufaglært personale.

II. Indsatser og initiativer igangsat med henblik på at sikre adgang til kvalificeret arbejdskraft i Skanderborg Kommune

Skanderborg Kommune arbejder på flere fronter med at sikre adgang til kvalificeret arbejdskraft:

Østjysk formidlingsnetværk

Kommunen er en del af et tværkommunalt formidlingsarbejde i Østjysk formidlingsnetværk, hvor de 12 østjyske kommuner understøtter hinanden med rekrutteringsarbejdet.

Opkvalificering af ledige

Kommunen samarbejder med en række østjyske kommuner og uddannelsesinstitutioner om at opkvalificere ledige til at imødekomme arbejdsmarkedets krav til kompetencer. Der opkvalificeres cirka to gange årligt.

Karrierevejledning

Kommunen er en del af karrierevejledningen på henholdsvis Aarhus Universitet og VIAs ingeniøruddannelser med det formål at rette de kommende højtuddannedes fokus på Skanderborg Kommune.

Voksenlærlingeordningen og projekter

Kommunen har fokus på voksenlærlingeordningen, og at ledige vælger at tage en erhvervsuddannelse for at imødekomme behovet for arbejdskraft. I den forbindelse indgår kommunen i forskellige tværkommunale projekter og KOMPETENCEFORSYNINGmidt.

Match mellem ledige og virksomheder

Kommunen har løbende lokale vikarbureauer inde for at matche mellem ledige borgere og de virksomheder, der efterspørger arbejdskraft via vikarbureauer.

Besøgskampagner

Kommunen iværksætter løbende besøgskampagner med udgangspunkt i forskellige puljer af ledige borgere, herunder Akademikerkampagnen.

Events

Kommunen afholder diverse events med virksomhederne med det formål at udvide kandidatfeltet til også at omfatte de ikke jobparate målgrupper. Eksempler kan være CSR-events.

Adgang til ukrainsk arbejdskraft

Helt aktuelt er der mulighed for, at virksomheder kan melde ind til Udvidet Erhvervsservice, hvis de er interesserede i ukrainsk arbejdskraft. Foreløbig har tre virksomheder tilkendegivet interesse for den ukrainske arbejdskraft.

Håndtering af jobordre

Sideløbende med ovenstående er der det almindelige formidlingsarbejde, hvor alle indkomende jobordrer fra virksomhederne håndteres. Indtil videre har der været 103 jobordrer i 2022.

3 Temaafsnit om megatrends

Det andet temakapitel i dette års kommunerapporter sætter fokus på de megatrends, der især præger erhvervsudviklingen i disse år – nemlig grøn omstilling og digitalisering.

Der er desværre endnu ikke data og indikatorer, der gør det muligt at følge udviklingen i den digitale transformation og grønne omstilling i erhvervslivet på tværs af kommuner.

Temakapitlet viser derfor nøgleindikatorer for CO2-udledning, energiforbrug og digitale kompetencer. Herudover vises data for virksomhedernes deltagelse i SMV:Digital.

Til sidst giver afsnittet et overblik over initiativer i kommunen, der understøtter henholdsvis digitalisering og grøn omstilling.

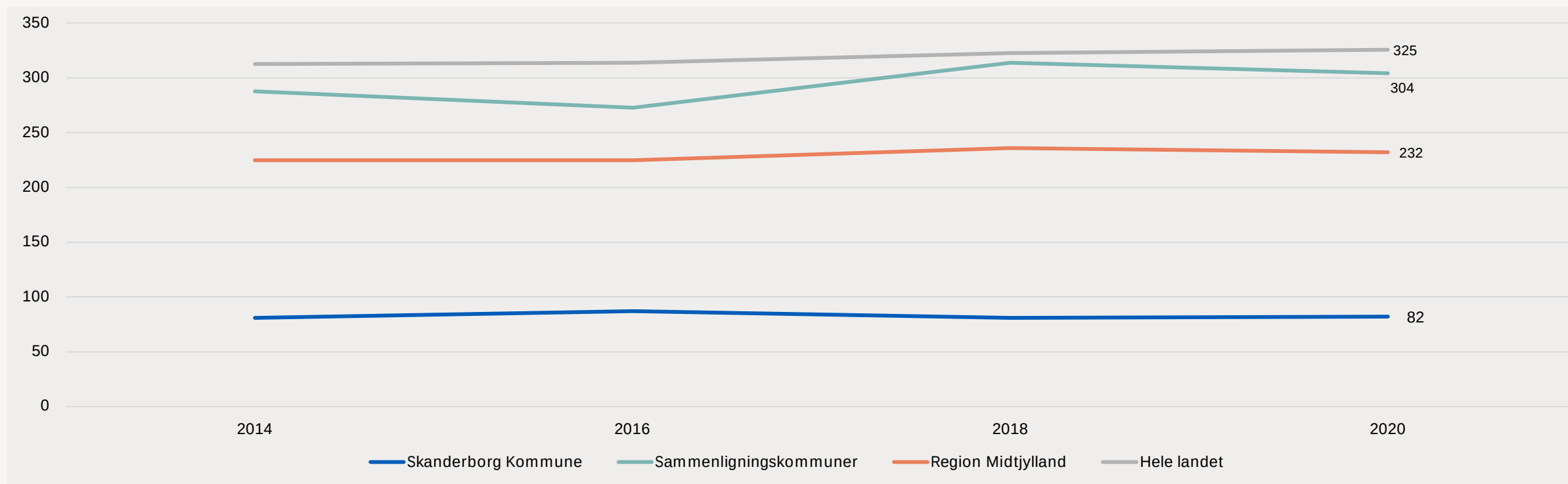
Industriens energiforbrug i Skanderborg Kommune er væsentligt lavere end i resten af regionen

Et af de områder, hvor der er sammenlignelige data på kommunalt niveau relateret til den grønne omstilling, er industriens energiforbrug, som i mange midtjyske kommuner udgør en væsentlig del af det samlede CO₂-aftryk. På dette område er der dog betydelige forskelle på tværs af kommuner, der bl.a. kan hænge sammen med forskelle i branchestrukturen.

Industrivirksomhederne i Skanderborg Kommune har – samlet set – et væsentligt lavere energiforbrug pr. medarbejder end industrivirksomheder i de øvrige kommuner i regionen og hele landet, som det fremgår af Figur 3.1. I 2020 var forbruget næsten 65 pct. lavere end i regionen.

Det fremgår også af figuren, at energiforbruget pr. medarbejder i Skanderborg Kommune har været relativt stabilt i perioden 2014 til 2020.

Figur 3.1. Udviklingen i industriens energiforbrug (målt i 1.000 gigajoule pr. beskæftiget), 2014-20

Kilde: IRIS Group på baggrund af data fra Energistyrelsen.

Sammenligningskommuner omfatter: Syddjurs Kommune, Favrskov Kommune, Odder Kommune, Ikast-Brande Kommune & Hedensted Kommune.

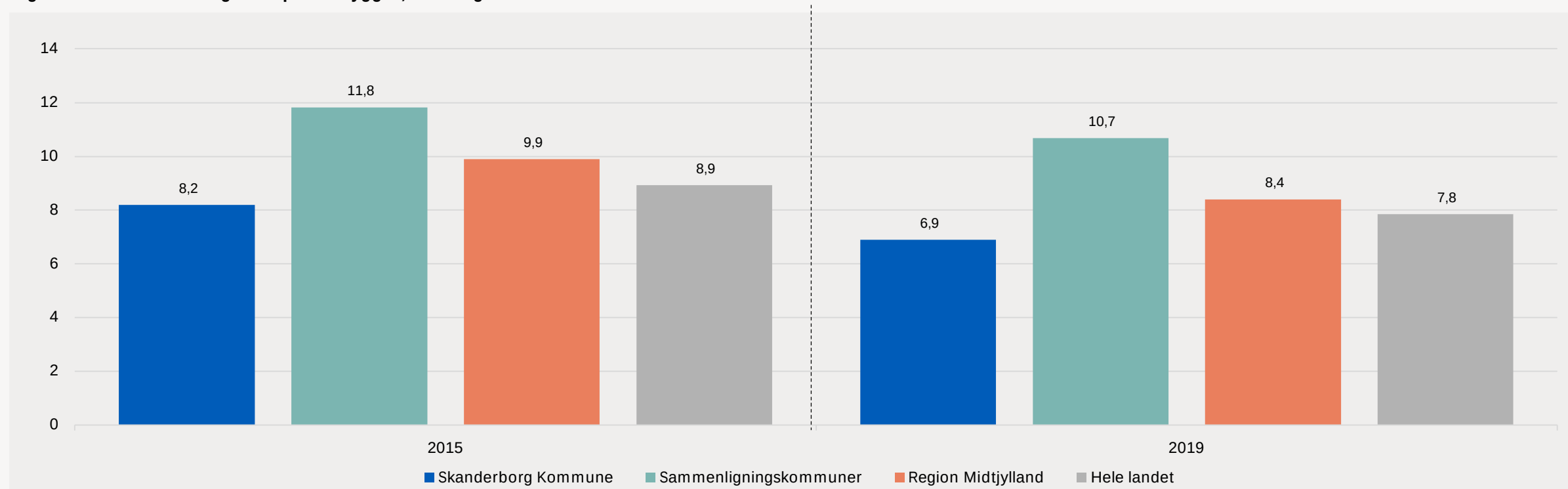
Reduktion i CO2-udledning pr. indbygger i Skanderborg kommune

I mange kommuner er der stor opmærksomhed på udviklingen i den samlede CO2-udledning, og en række kommuner har opstillet mål om CO2-neutralitet inden for en årrække. Figur 3.2 viser CO2-udledningen pr. indbygger i 2015 og 2019 i kommunen, regionen, sammenligningskommunerne og hele landet.

Det fremgår, at Skanderborg Kommune i både 2015 og 2019 havde en CO2-udledning pr. indbygger, der var lavere end i sammenligningskommunerne, regionen og hele landet. Frem mod 2019 er der endvidere sket et fald i CO2-udledningen i Skanderborg Kommune, der nogenlunde svarer til faldet i regionen og hele landet.

Samlet er CO2-udledningen pr. indbygger faldet med 16 pct. over de fire år i Skanderborg Kommune.

Figur 3.2. CO2-udledning tons pr. indbygger, 2015 og 2019

Kilde: IRIS Group på baggrund af data fra Energistyrelsen.

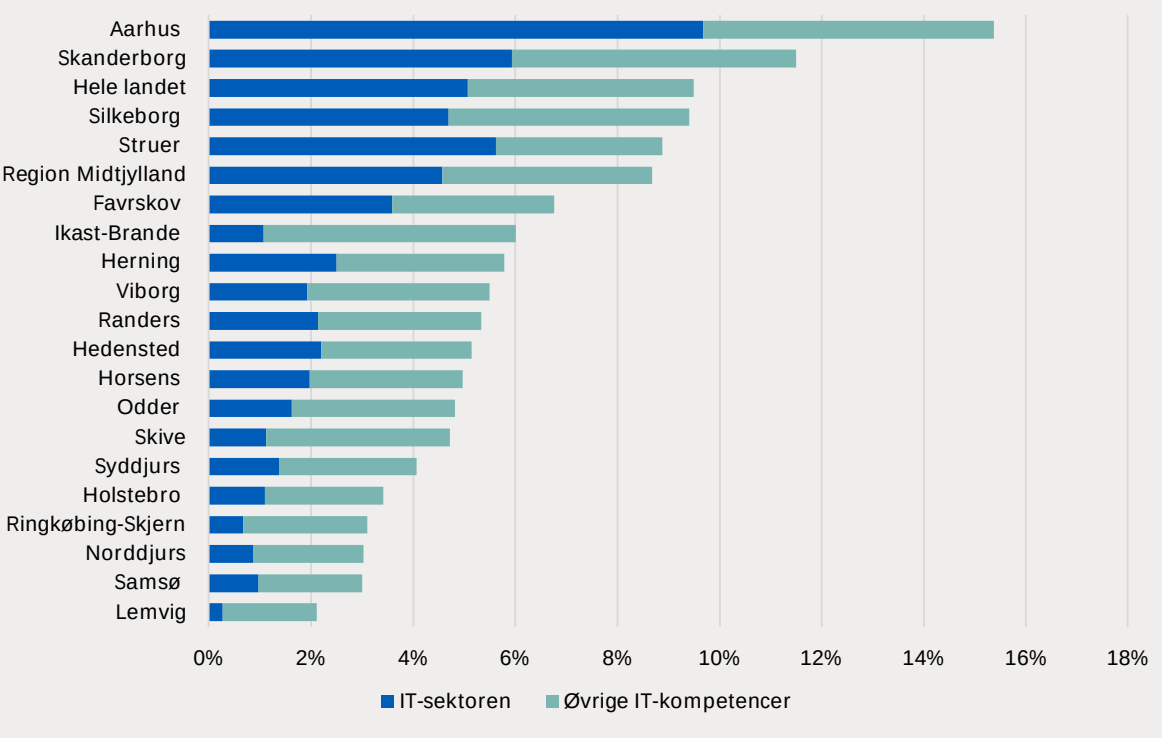
Betydelig vækst i it-beskæftigelsen i Skanderborg Kommune

En vigtig indikator for erhvervslivets evne til digital transformation er it-beskæftigelsen. Det vil sige antallet af personer, der arbejder med drift og udvikling inden for it. It-arbejdsmarkedet kan inddeles i personer ansat i it-sektoren samt personer i andre brancher, der har en it-uddannelse eller er ansat i en it-stilling (øvrige it-kompetencer). Som det fremgår af Figur 3.3, er it-beskæftigelsen klart størst i Aarhus Kommune efterfulgt af Skanderborg Kommune.

Skanderborg Kommune ligger således nummer to blandt de midtjyske kommuner målt på den samlede it-beskæftigelses andel af den private beskæftigelse. Samlet udgør it-beskæftigelsen ca. 11 procent af den private beskæftigelse i Skanderborg Kommune.

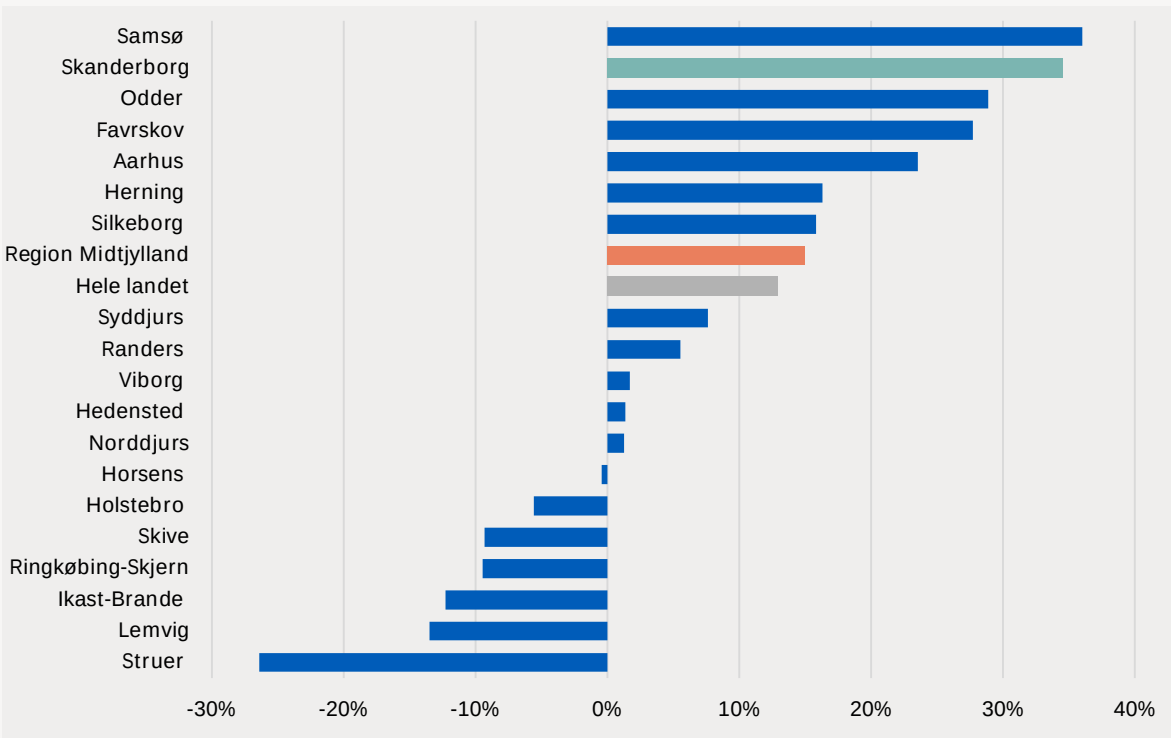
Figuren til højre viser, at mange kommuner har haft vækst i it-beskæftigelsen. Det gælder også Skanderborg Kommune, hvor antallet af it-beskæftigede er steget med hele 35 pct. i perioden 2015 til 2020. For regionen som helhed har væksten været på 15 pct.

Figur 3.3. It-beskæftigelse opdelt efter kommuner, 2020

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Figur 3.4. Udvikling i beskæftigelsen på it-arbejdsmarkedet, 2015-20

Andel deltagelser i SMV:Digital er mere end dobbelt så stor som i hele landet

En indikator for den digitale transformation i virksomhederne er deltagelsen i nationale programmer, der yder tilskud til it-udvikling. Det største og bredest forankrede program i Danmark er SMV:Digital. Gennem SMV:Digital kan SMV'er med 2-249 ansatte søge om tilskudsvouchers, hvor et rådgivningsforløb bliver skræddersyet ud fra virksomhedens udviklingsprojekt.

I perioden 2019 til 2021 deltog 933 virksomheder i Region Midtjylland i SMV:Digital-projekter, svarende til 35 pct. af alle forløb. Tabellen nedenfor viser fordelingen af de 933 virksomheder på kommuner og samtidig antal deltagelser pr. 1.000 virksomheder i målgruppen.

Det fremgår, at Skanderborg Kommune havde 51 deltagelser pr. 1.000 virksomheder, hvilket er betydeligt over landsgennemsnittet. Tabellen viser også, at antallet af deltagelser pr. 1.000 virksomheder i Skanderborg Kommune er klart større end gennemsnittet i Region Midtjylland.

Tabel 3.1. Deltagelser i SMV:Digital, 2019-21

Kommuner	Antal deltagere	Deltagelse pr. 1.000 virksomheder i målgruppen
Aarhus	282	44
Silkeborg	86	50
Hedensted	67	68
Randers	61	34
Herning	61	30
Skanderborg	58	51
Viborg	51	27
Horsens	49	29
Favrskov	45	52
Holstebro	43	34
Ringkøbing-Skjern	41	29
Ikast-Brande	39	44
Struer	29	73
Skive	22	23
Odder	17	43
Norddjurs	15	20
Lemvig	12	22
Syddjurs	9	11
Region Midtjylland	993	38
Øvrige regioner	1879	22

Kilde: IRIS Group på baggrund af data fra Erhvervsstyrelsen

Note: Samsø Kommune indgår ikke i statistikken, da der ikke er nok deltagere. De enkelte kommuner kan derfor ikke summeres til totalen for Region Midtjylland. Antallet af virksomheder i målgruppen er opgjort som antallet af virksomheder med to eller flere medarbejdere.

Initiativer og tiltag i Skanderborg Kommune til at understøtte digitalisering og grøn omstilling

I. Lokale udfordringer og potentiale ved grøn omstilling og digitalisering

Flere og flere virksomheder arbejder med grøn omstilling. Skanderborg Kommune mærker en markant forskel på interessen fra virksomhedernes side sammenlignet med for få år siden. Det er relevant for virksomhederne pga. pres fra kunder, samarbejdspartnere, medarbejdere og lovgivning. Potentialet er for de fleste er stort. Udfordringen er for mange at finde ud af, hvordan man får mest grønt for pengene, se mulighederne og kommunikere (rigtigt) om disse.

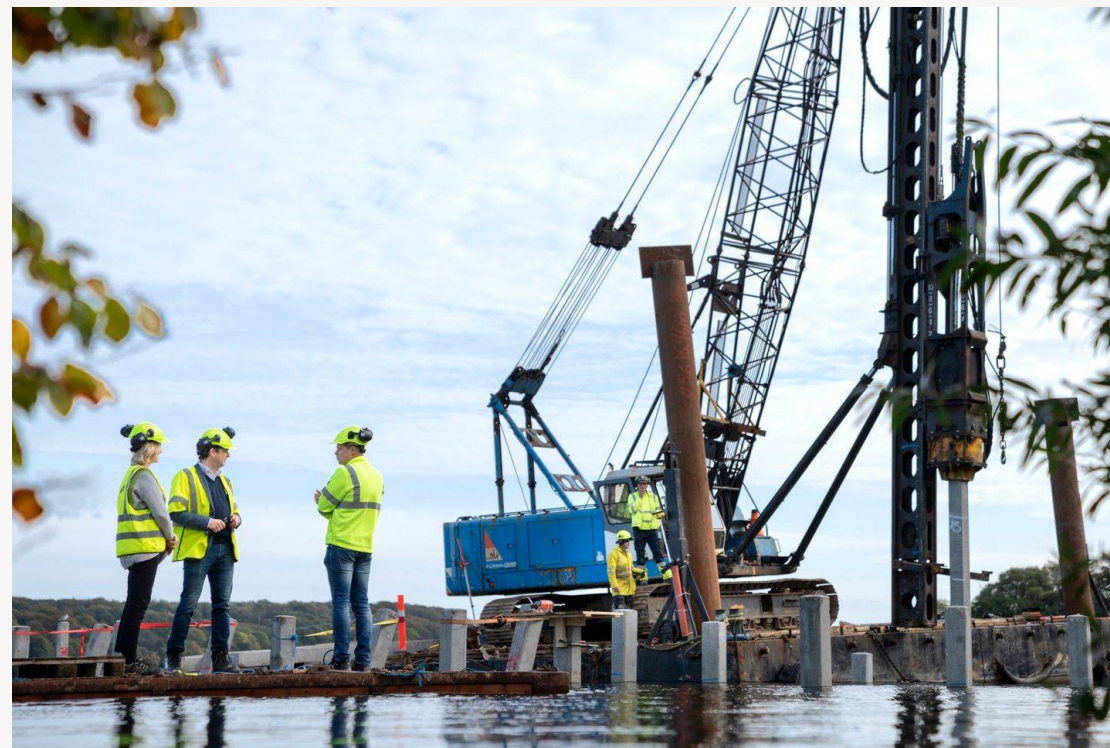
I Skanderborg Kommune er der også en større interesse for den digitale transformation blandt kommunens virksomheder. Både mangel på arbejdskraft og ambitioner om øget konkurrencedygtighed er blandt de væsentligste årsager til fokus på digitalisering. Mange virksomheder har imidlertid fortsat svært ved at se fordelene ved digitalisering – eller er ikke bevidst om, hvor digitale de er eller kan blive.

Grøn omstilling og digitalisering iblandt iværksættere

Der er flere iværksættere der er 'born green' og 'born digital' end tidligere. Hovedparten af iværksætterne falder dog uden for disse kategorier.

II. Indsatser og initiativer igangsæt med henblik på at understøtte grøn omstilling og digitalisering

Der er ofte forskel på de muligheder der er for henholdsvis iværksættere og etablerede virksomheder i de regionale programmer. Det er virksomhedens ståsted og mindset, mere end alder, der afgør hvilke lokale initiativer de bliver præsenteret for (det gælder f.eks. Grøn Skanderborg, og initiativer herunder samt ECSMV).

4 Beskæftigelse og specialisering

Dette afsnit fokuserer på udviklingen i beskæftigelsen i Skanderborg Kommune og kommunens erhvervsmæssige specialisering.

Først sammenlignes den samlede udvikling i den private jobskabelse med sammenligningskommunerne, hele regionen og resten af landet.

Derefter går afsnittet i dybden med erhvervsspecialiseringen. Først vises specialiseringen inden for de erhvervsområder, hvor der er etableret nationale klynger. Derefter vises jobudviklingen og erhvervsspecialiseringen på brancheniveau.

Stærkt stigende privat beskæftigelse i Skanderborg Kommune siden 2015

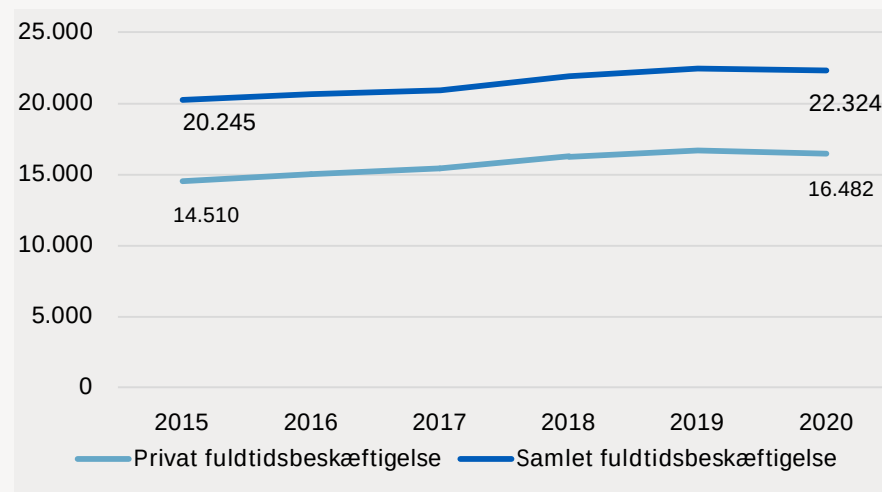
En central indikator for udviklingen i erhvervspræstationerne i en kommune er udviklingen i den samlede private jobskabelse.

Figur 4.1 viser, at der i perioden 2015 til 2020 er sket en vækst i den private fuldtidsbeskæftigelse på knap 2.000 personer i Skanderborg Kommune, hvilket har ført til en tilsvarende vækst i den samlede beskæftigelse.

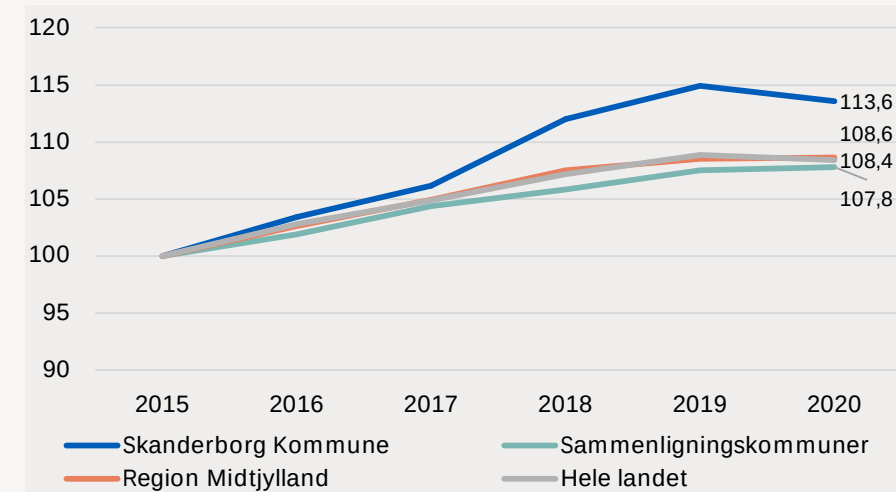
Figur 4.2. viser, at væksten har været betydeligt større end i både sammenligningskommunerne, regionen og hele landet. Særligt i perioden 2017 til 2019 har der været en betydelig vækst i den private jobskabelse, der dog faldt lidt tilbage i 2020.

For at belyse udviklingen under coronakrisen viser Figur 4.3 den kvartalsvise udvikling i den private beskæftigelse siden første kvartal 2020. Figuren viser, at beskæftigelsen i starten af krisen faldt lidt mere end i resten af landet, men at den ellers har fulgt udviklingen på landsplan.

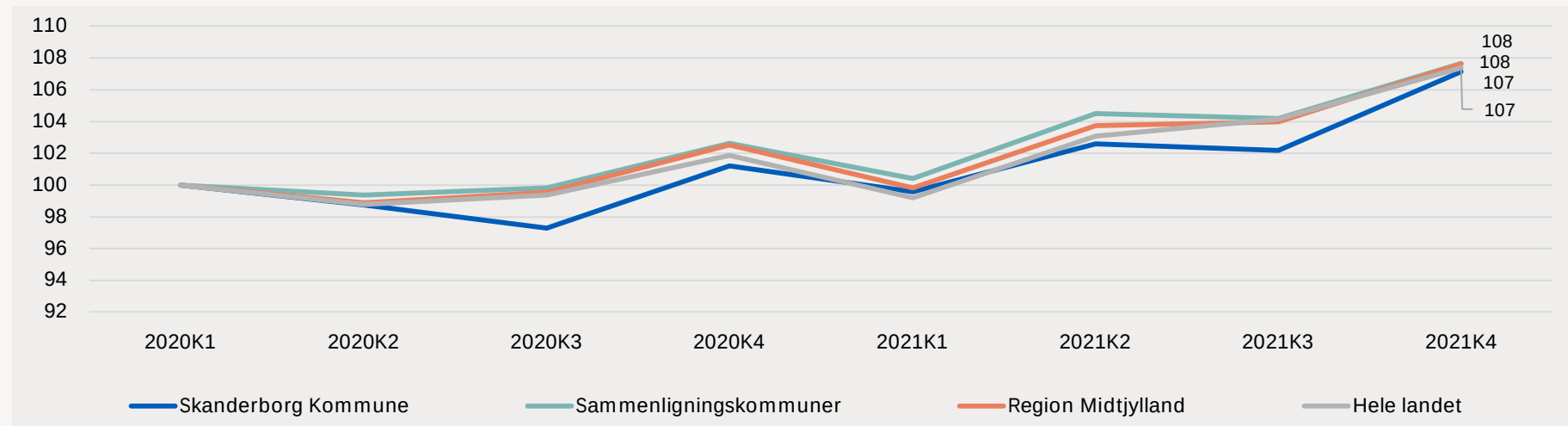
Figur 4.1. Udvikling i den private og samlede fuldtidsbeskæftigelse, 2015-20

Figur 4.2. Indekseret udvikling i antal fuldtidsbeskæftigede i den private sektor (2015=100)

Figur 4.3. Indekseret udvikling i fuldtidsbeskæftigede lønmodtagere i den private sektor under coronakrisen (1. kvrt. 2020=100)

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik (for Figur 4.1. og 4.2.) og jobindsats.dk (for Figur 4.3.).

Sammenligningskommuner omfatter: Syddjurs Kommune, Skanderborg Kommune, Odder Kommune, Ikast-Brande Kommune og Hedensted Kommune. I Figur 4.3. er beskæftigelsen i den private sektor opgjort ved den samlede beskæftigelse fratrukket beskæftigelsen i branchen offentlig administration, undervisning og sundhed.

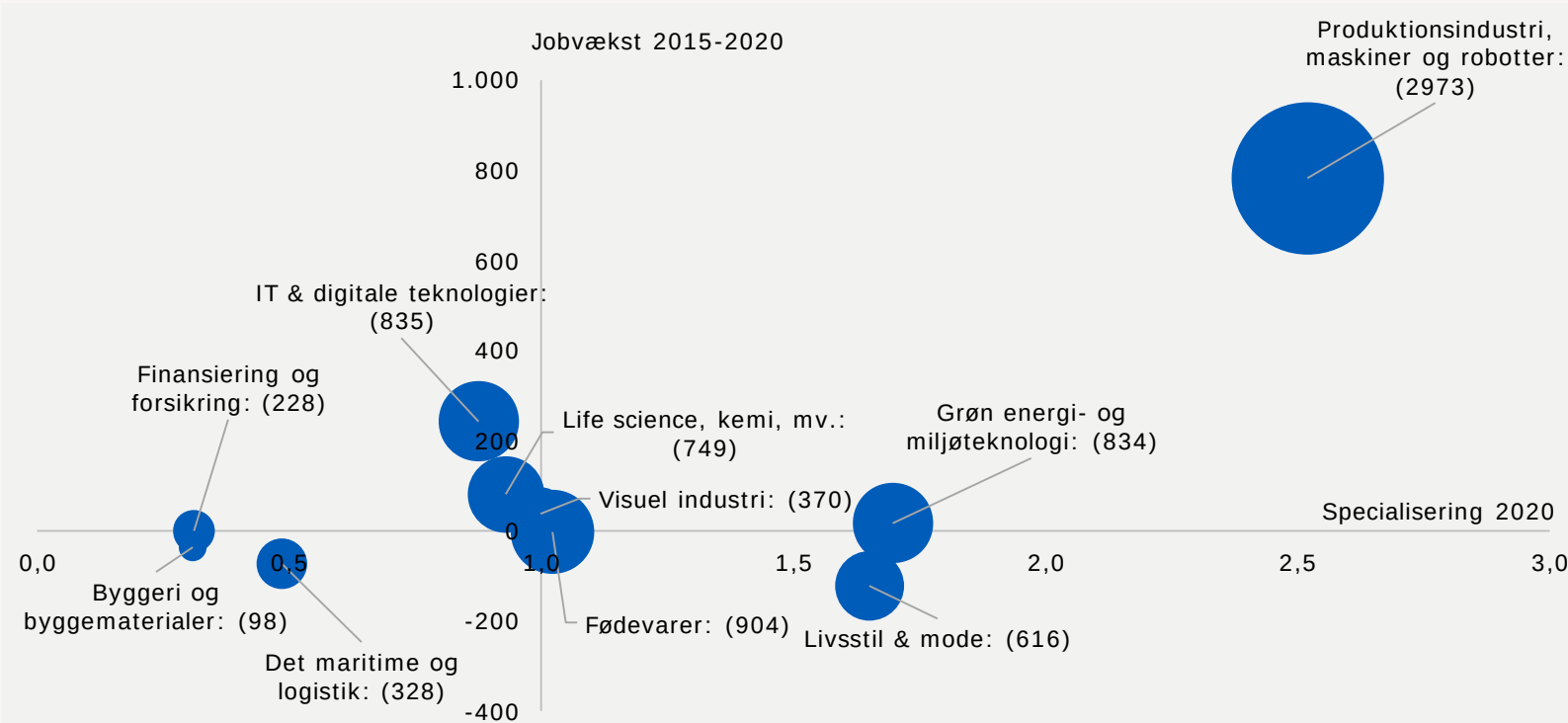
Klynger: Stærk specialisering inden for produktionsindustri i Skanderborg Kommune

Figur 4.4 giver et overblik over, hvordan Skanderborg Kommune er specialiseret inden for de erhvervsområder, hvor der er etableret nationale klynger. Figuren omfatter dermed kun virksomheder, der ligger inden for erhverv, hvor virksomhederne typisk konkurrerer internationalt (enten fordi de har eksport eller leverer viden og ydelser til erhverv med stor eksport).

Figuren viser, at klyngen produktionsindustri mv. er den største jobmæssigt (cirkelens størrelse) i Skanderborg Kommune. Herefter følger klyngeområderne IT og digitale teknologier samt grøn energi- og miljøteknologi. Den største jobvækst fra 2015 til 2020 har fundet sted inden for produktionsindustrien mv., der har haft en vækst på ca. 780 fuldtidsstillinger.

Det fremgår også af figuren, at produktionsindustri mv. har den største specialiseringsgrad i Skanderborg Kommune. Med en specialisering på 2,5 udgør produktionsindustri mv. en andel af den samlede beskæftigelse inden for internationalt konkurrerende erhverv, der er mere dobbelt så stor som i en gennemsnitskommune på landsplan. Også grøn energi- og miljøteknologi samt livsstil & mode har en høj specialisering i Skanderborg Kommune.

Figur 4.4. Kommunens erhvervmæssige specialisering samt jobvækst opdelt på klyngeområder, 2015-2020

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Klyngerne er baseret på statistikarbejdet, der ligger til grund for rapporten "Erhvervmæssige styrkeområder – Kortlægning af erhvervsstyrker i dansk erhvervsliv", som IRIS Group og CRT udarbejdede for Erhvervsstyrelsen i 2019. Nogle erhverv i figuren dækker flere nationale klynger. Fx dækker "grøn energi- og miljøteknologi" både over virksomheder, der er i målgruppen fra Clean og Energy Cluster.

Figuren viser Skanderborg Kommunes erhvervmæssige specialisering inden for de områder, hvor der er etableret nationale klynger. Klyngernes betydning er vist gennem tre indikatorer:

- Cirklerens størrelse illustrerer størrelsen af hver klynge målt på antal fuldtidsbeskæftigede i 2020. Antal årsværk er angivet i parentes ud for hver cirkel.
- Placeringen langs figurens x-akse viser klyngens specialiseringsgrad. En specialiseringsgrad over 1 er udtryk for, at klyngens andel af Skanderborg Kommunes private beskæftigelse er større end i resten af landet.
- Placeringen langs y-aksen viser udviklingen i antal fuldtidsbeskæftigede 2015-20. Det vil sige, om klyngen har haft vækst eller tilbagegang de sidste fem år.

Bygge og anlæg, handel og produktion dominerer i Skanderborg Kommune

Hvor figuren på forrige side gav et overblik over Skanderborg Kommunes specialisering inden for de nationale klyngeområder, tager Tabel 4.1 afsæt i en traditionel brancheinddeling og omfatter alle private virksomheder. Den viser, at elektronik-, maskin- og transportmiddelindustriener er den største branche i Skanderborg Kommune målt på antallet af fuldtidsjobs, og at denne branche samtidig har oplevet betydelig jobvækst (27 pct.) i perioden 2015-20. Derudover er engroshandel samt bygge og anlæg toneangivende brancher i Skanderborg Kommune. Den største procentvise vækst i beskæftigelsen er sket inden for private velfærdsinstitutioner og en andre række serviceerhverv.

Tabel 4.1. Antal private jobs, jobvækst 2015-20 samt erhvervsmæssig specialisering, opdelt på brancheniveau

Branche	Antal fuldtidsjobs		Jobvækst, 2015-20 (pct.)	Jobvækst i hele landet, 2015-20 (pct.)	Specialisering, 2020
	2015	2020			
Elektronik-, maskin- og transportmiddelindustri	2.051	2.598	27%	11%	3,0
Engroshandel	1.882	1.990	6%	5%	1,4
Detailhandel	1.410	1.653	17%	2%	0,9
Bygge og anlæg	1.119	1.297	16%	17%	0,8
Rådgivning, forskning og udvikling	847	1.038	23%	14%	0,9
Transport	1.000	904	-10%	7%	0,9
Tele, IT og information	504	686	36%	20%	0,9
Olieraffinaderier mv., Kemisk industri, Medicinalindustri, Plast-, glas- og betonindustri	627	666	6%	6%	1,1
Operationel service	498	605	22%	12%	0,6
Landbrug, skovbrug og fiskeri	572	553	-3%	-2%	0,9
Metalindustri	459	500	9%	1%	1,5
Føde-, drikke- og tobaksvareindustri	423	472	11%	3%	1,0
Tekstil, træ, papir, møbelindustri mv.	415	451	9%	2%	0,9
Hoteller og restauranter	378	450	19%	9%	0,7
Sundhedsvæsen	377	422	12%	12%	1,0
Undervisning	374	401	7%	9%	1,1
Reklame og øvrig erhvervsservice	289	377	31%	11%	1,3
Ejendomshandel og udlejning	330	366	11%	6%	0,9
Andre serviceydelser mv.	295	287	-3%	7%	0,6
Finansiering og forsikring	231	233	1%	7%	0,3
Private velfærdsinstitutioner	109	177	62%	18%	0,4
Kultur og fritid	118	144	22%	13%	0,6
Råstof, energi og forsyning mv.	100	129	30%	9%	0,8
Forlag, tv og radio	101	84	-17%	6%	0,4
Alle brancher	14.510	16.482	14 %	8 %	1,0

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik. Note: En specialiseringsgrad over 1 er udtryk for, at branchens andel af kommunens private beskæftigelse er større end i resten af landet. Hvis specialiseringsgraden er under 1, fylder branchen mindre i kommunen end i resten af landet eller en gennemsnitskommune. Tal markeret med rød angiver, at væksten har været negativ.

5 Iværksætteri og virksomhedsbestand

Dette afsnit fokuserer på tilgang og frafald af virksomheder i Skanderborg Kommune. Først vises udviklingen i iværksætteriet i kommunen efterfulgt af tal for overlevelsesraten blandt de nye virksomheder samt for konkurser.

Derefter vises tilflytningen og fraflytningen af etablerede virksomheder siden 2015.

Endelig viser afsnittet den samlede udvikling i virksomhedsbestanden i Skanderborg Kommune.

Etableringsraten lå i 2020 på niveau med landsgennemsnittet

Iværksættere spiller en vigtig rolle for innovation og jobskabelse i erhvervslivet.

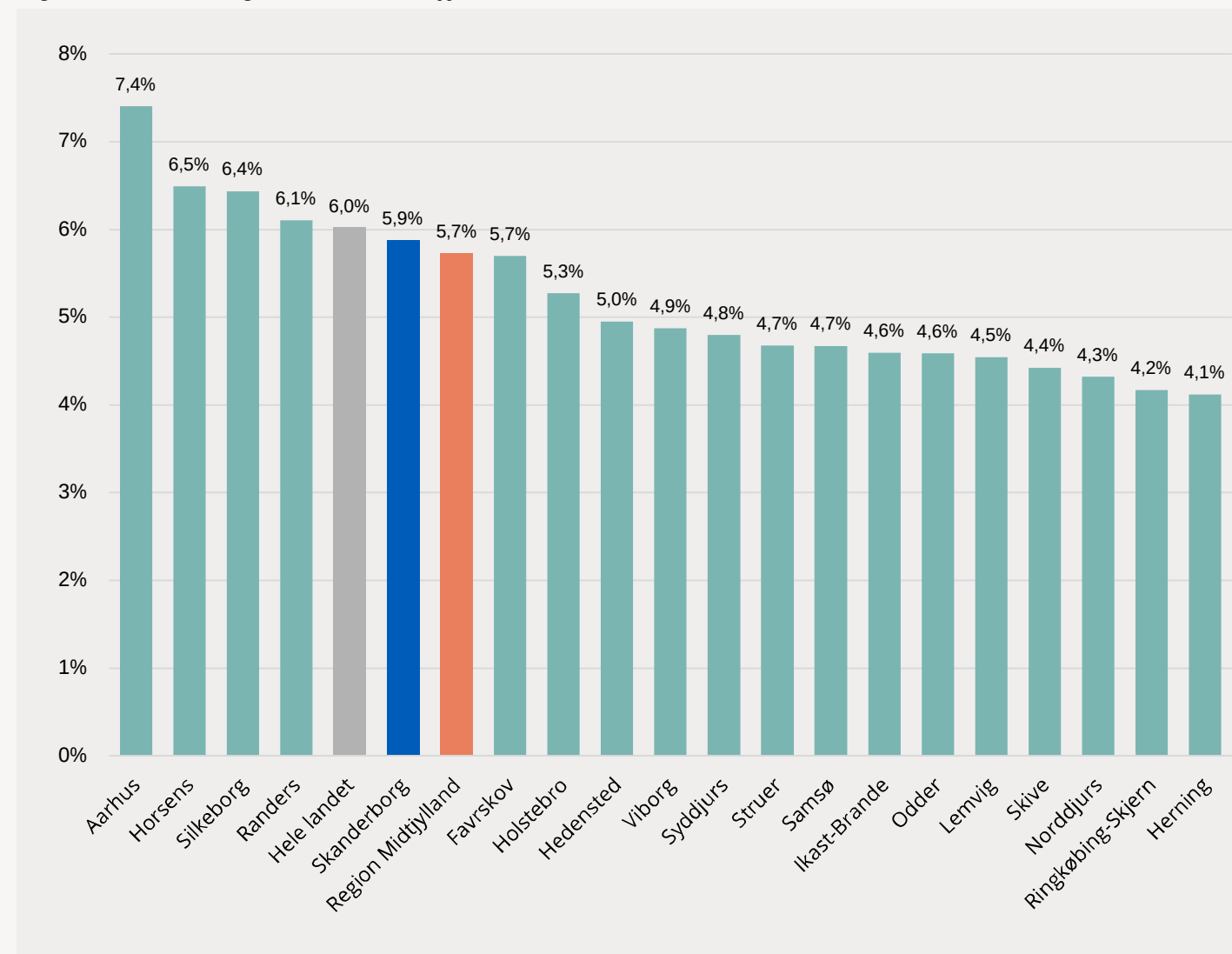
Figuren til højre viser etableringsraten (andelen af den samlede virksomhedsbestand, der er etableret i 2020) i de midtjyske kommuner i 2020 sammenholdt med landsgennemsnittet og regionsgennemsnittet.

Som det fremgår, lå etableringsraten i Skanderborg Kommune i 2020 på niveau med landsgennemsnittet og lidt over regionsgennemsnittet.

Figuren viser også, at Aarhus Kommune havde den højeste etableringsrate på ca. 7,4 pct., mens de to vestjyske kommuner – Herning Kommune og Ringkøbing-Skjern Kommune – havde den laveste etableringsrate på lidt over 4 pct. Generelt er etableringsraterne højere i de østjyske end i de vestjyske kommuner.

Figur 5.1. Etableringsrater i de midtjyske kommuner, 2020

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Etableringsraten er opgjort som antal virksomheder etableret i året sat i forhold til den samlede virksomhedsbestand

Små udsving i etableringsraten gennem de senere år

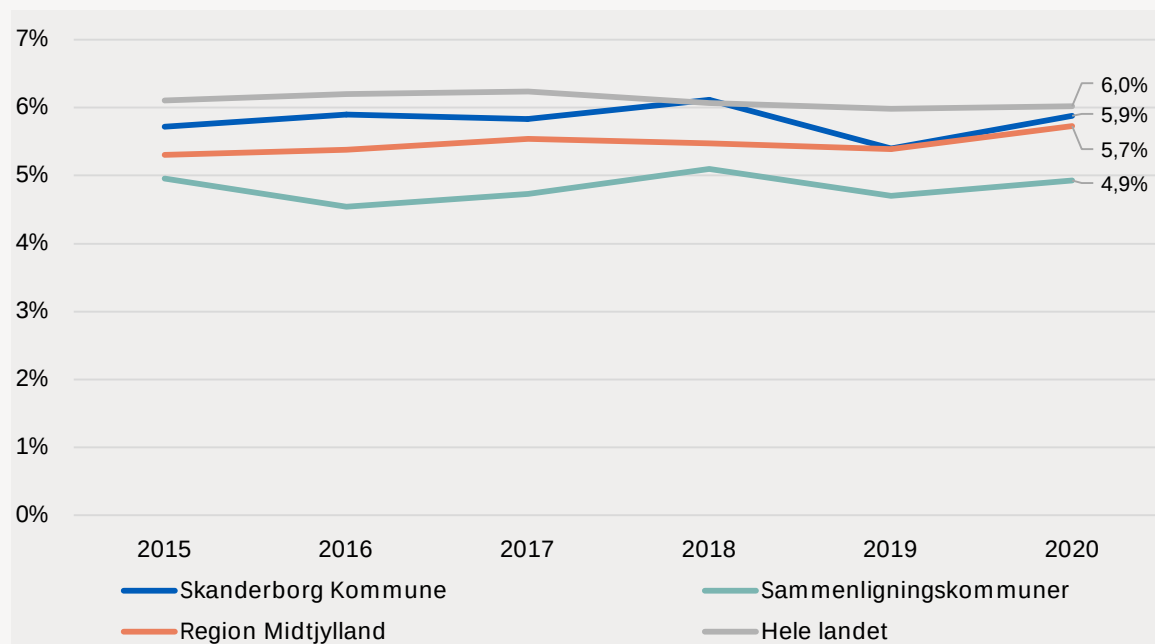
Figuren nedenfor viser udviklingen i etableringsraten i perioden 2015 til 2020 for Skanderborg Kommune, sammenligningskommunerne, Region Midtjylland og hele landet.

Som det fremgår, har etableringsraten i Skanderborg Kommune ligget nogenlunde konstant omkring seks pct.

Det fremgår også, at andelen af nye virksomheder har været højere i Skanderborg Kommune end gennemsnittet for gruppen af sammenligningskommuner hvert år i perioden 2015 til 2020.

Endelig viser figuren, at forskellen mellem de midtjyske kommuner og resten af landet er blevet indsnævret gennem perioden.

Figur 5.2. Udvikling i etableringsraten, 2015-20

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Etableringsraten er opgjort som antal virksomheder etableret i året sat i forhold til den samlede virksomhedsbestand

Sammenligningskommuner omfatter: Syddjurs Kommune, Skanderborg Kommune, Odder Kommune, Ikast-Brande Kommune & Hedensted Kommune

Mange iværksættere inden for videnservice

For den enkelte kommune kan det endvidere være interessant at se nærmere på branchefordelingen af de nye virksomheder. Tabel 5.1 viser netop iværksættervirksomhedernes fordeling på brancheområder i perioden 2019-20.

Af tabellen fremgår, at der i Skanderborg Kommune er etableret flest virksomheder inden for videnbaserede servicefag i form af videnservice, finansiering og forsikring samt IKT. Herefter følger bygge og anlæg, landbruget samt en række andre brancher.

Tabellen viser også, at fordelingen i Skanderborg Kommune adskiller sig fra fordelingen blandt sammenligningskommunerne, da der i Skanderborg Kommune er relativt mange iværksættere inden for videnservice samt information og kommunikation (IKT). Omvendt er der lidt færre iværksættere inden for bygge og anlæg samt operationel service i Skanderborg Kommune end i sammenligningskommunerne.

Tabel 5.1. Fordeling af iværksættere efter brancher, gennemsnit for 2019-20

Branche	Skanderborg Kommune	Sammenligningskommuner	Region Midtjylland	Hele landet
Videnservice	18%	13%	15%	16%
Finansiering, forsikring og ejendomme	12%	12%	12%	9%
Information og kommunikation	10%	5%	7%	9%
Bygge og anlæg	9%	15%	12%	13%
Landbrug, skovbrug, fiskeri, råstof, forsyning og andre serviceydelser	9%	11%	10%	8%
Private velfærdsinstitutioner og kultur	9%	8%	9%	9%
Detailhandel	9%	10%	8%	8%
Operationel service	6%	9%	8%	9%
Hoteller og restauranter	5%	4%	5%	6%
Transport	5%	3%	4%	5%
Industri	4%	5%	5%	4%
Engroshandel	4%	4%	4%	3%
I alt	100%	100%	100%	100%

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Iværksættervirksomheder med uoplyst sektor er ikke medtaget.

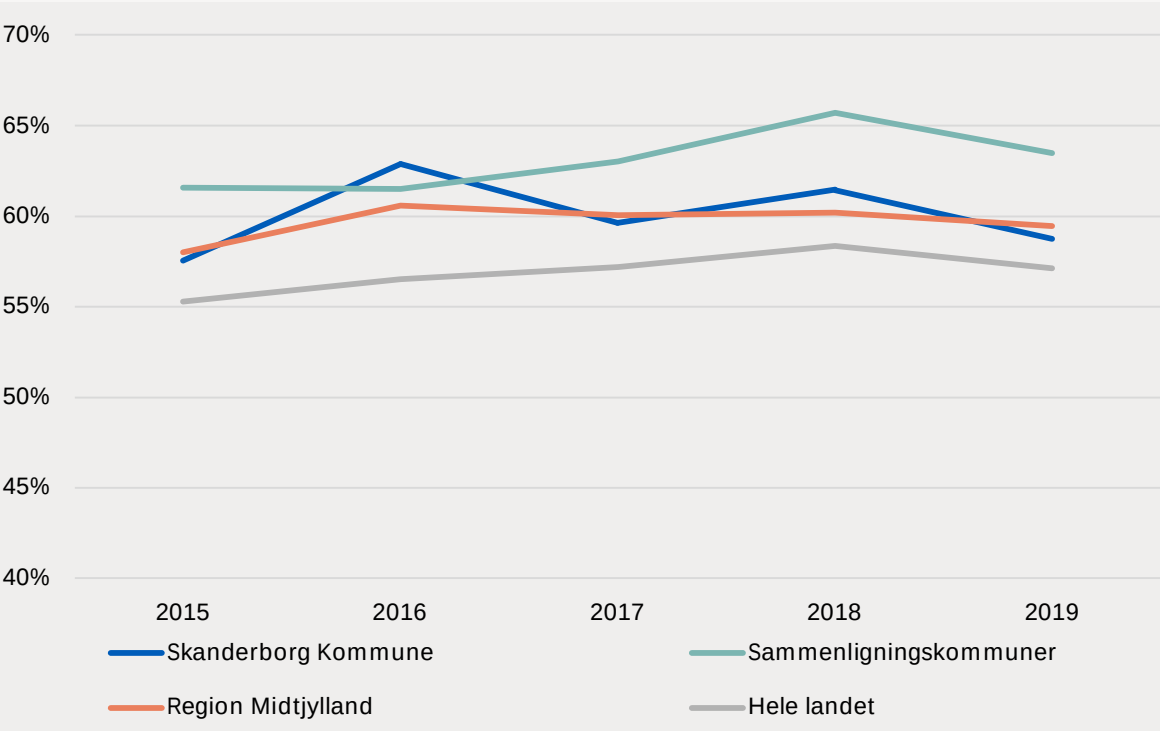

Den treårige overlevelsesrate ligger på niveau med regionsgennemsnittet

En vigtig indikator for iværksættervilkårene i en kommune er overlevelsesraten. Det vil sige andelen af iværksættervirksomheder, der formår at fastholde en væsentlig økonomisk aktivitet efter, at de er etableret. Figurene neden for viser overlevelsesraterne henholdsvis tre- og fem år efter etablering for iværksættere i Skanderborg Kommune, sammenlignings-kommunerne, Region Midtjylland og hele landet.

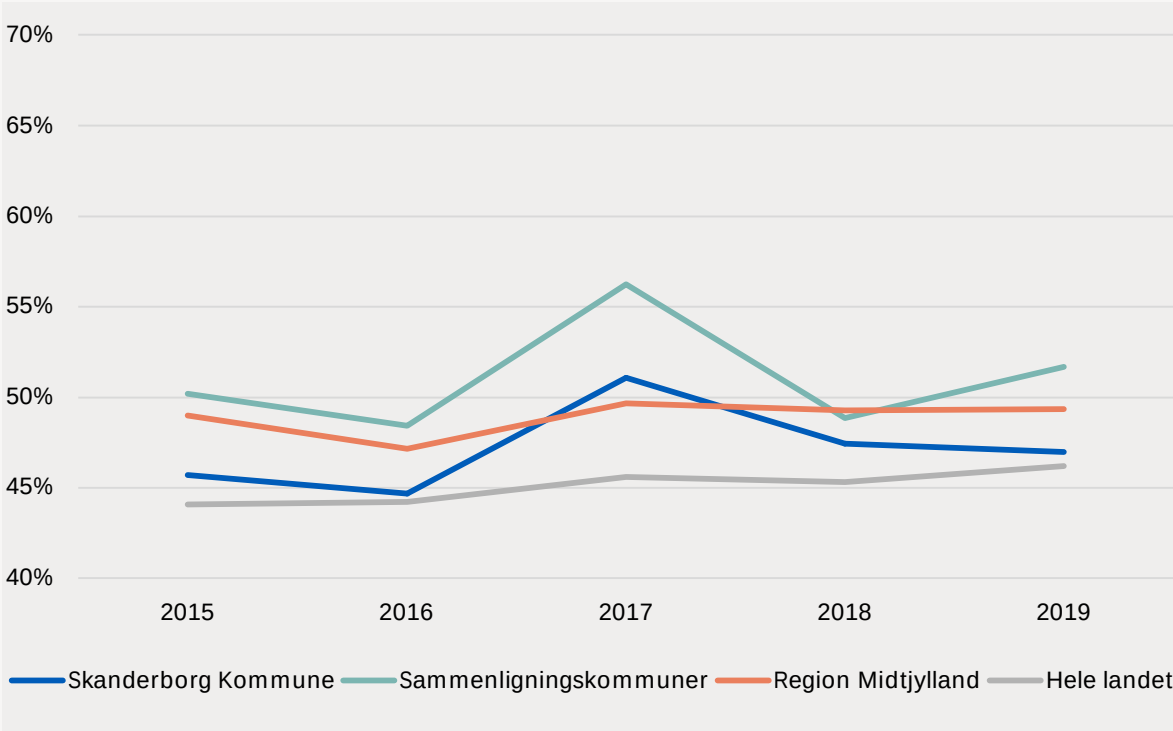
Det fremgår, at overlevelsesraterne svinger lidt fra år til år. Set over hele perioden er overlevelsesraten i Skanderborg Kommune højere end i hele landet. Det gælder både den tre- og femårige overlevelsesrate. Den treårige overlevelsesrate i Skanderborg Kommune har ligget nogenlunde på niveau med det regionale gennemsnit, men har været lidt lavere end i sammenligningskommunerne. Den femårige overlevelsesrate har ligeledes ligget på et lavere niveau i Skanderborg Kommune end i sammenligningskommunerne.

Figur 5.3 Udvikling i overlevelsesraten (tre år efter etablering), 2015-19

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Figur 5.4 Udvikling i overlevelsesraten (fem år efter etablering), 2015-19

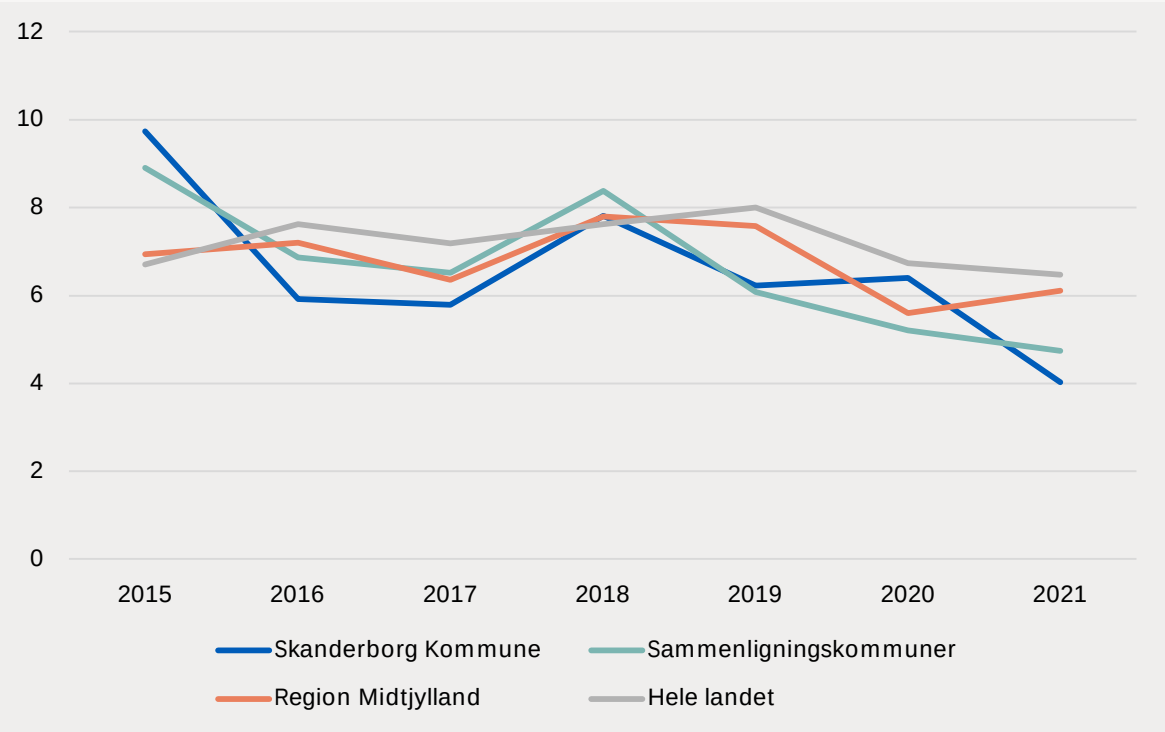
Fald i antallet af konkurser blandt virksomheder i Skanderborg Kommune

En anden indikator for afvikling og frafald af virksomheder er omfanget af konkurser. Figur 5.5 viser, hvor mange virksomheder der blev erklæret konkurs i perioden 2015 til 2021 i Skanderborg Kommune, sammenligningskommunerne, Region Midtjylland og hele landet – opgjort som antal konkurser pr. 1.000 virksomheder.

Det fremgår, at udviklingen i andelen af konkurser i Skanderborg Kommune nogenlunde har fulgt udviklingen i sammenligningskommunerne. Figuren viser også, at der var en betydelig nedgang i antallet af konkurser i Skanderborg Kommune i 2021. At omfanget af konkurser ikke steg under coronakrisen hænger sammen med adgangen til hjælpepakker.

Tabel 5.2 viser, hvordan konkurserne fordeler sig på hovedsektorer i Skanderborg Kommune. Som det fremgår, har der generelt været flest konkurser inden for service og handel. Det gælder særligt under coronakrisen, hvor disse sektorer generelt har været særligt udsatte.

Figur 5.5. Udvikling i antal konkurser pr. 1.000 virksomheder, 2015-21

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Konkurser er opgjort for virksomheder med beskæftigelse og/eller en omsætning på mindst en mio. kr. (aktive virksomheder). Antallet af virksomheder for 2021 er estimeret på baggrund af udviklingen i virksomhedsbestanden i perioden 2015-20.

Tabel 5.2. Fordeling af konkurser i Skanderborg Kommune på hovedsektorer, 2015-21

Sektor	2015	2018	2021
Service	32%	15%	40%
Industri	23%	4%	0%
Handel	23%	22%	40%
Bygge og anlæg	16%	22%	7%
Primære erhverv	3%	7%	0%
Transport	3%	30%	13%
I alt	100%	100%	100%

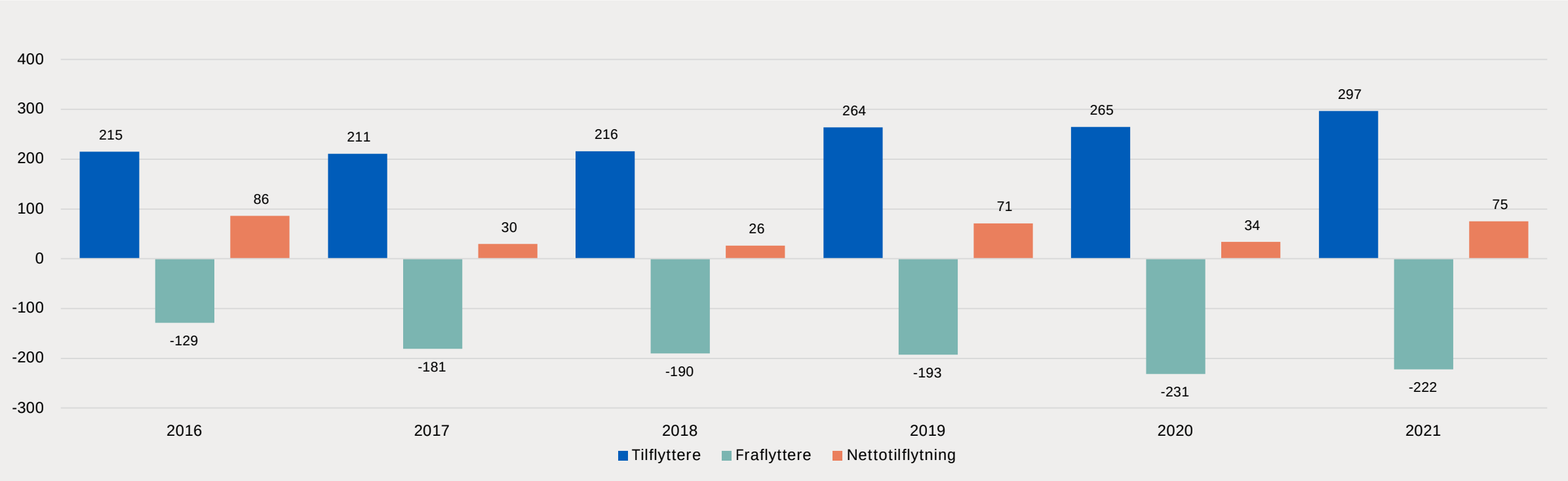
Nettotilflytning af virksomheder til Skanderborg Kommune siden 2016

Et andet vigtigt pejlemærke for erhvervsvilkårene er omfanget af til- og fraflytninger af virksomheder. Figur 5.6 viser udviklingen i både til- og fraflytninger samt nettotilflytningen til Skanderborg kommune fra 2016 til 2021.

Set over hele perioden har der været flere tilflyttere end fraflyttere i Skanderborg Kommune, hvilket kan være et tegn på et attraktivt erhvervsmiljø.

Den samlede nettotilflytning (tilflyttede minus fraflyttede) over de seks år er 322 virksomheder. I 2021 havde Skanderborg Kommune en nettotilflytning på 75 virksomheder, mens tallet i 2020 var 34 virksomheder. Figuren viser også en tendens til, at både tilflytningen og fraflytningen har været stigende over årene. Tilflytningen toppede med 297 virksomheder i 2021, mens fraflytningen var størst i 2020 med 231 fraflyttede virksomheder.

Figur 5.6. Til- og fraflytning af virksomheder i Skanderborg Kommune, 2016-21

Kilde: IRIS Group på baggrund af data fra Det Centrale Virksomhedsregister (CVR).
Note: Antallet af virksomheder omfatter udvalgte selskabsformer (enkeltmandsvirksomhed, PMV, I/S, A/S, ApS, mv.) og ikke fonde, foreninger, offentlige virksomheder, mv. Omfatter ikke holdingselskaber eller filialer. Denne afgrænsning adskiller sig fra forrige side. En virksomhed tælles kun med én gang, uanset om virksomheden er flyttet til eller fra kommunen flere gange i perioden.

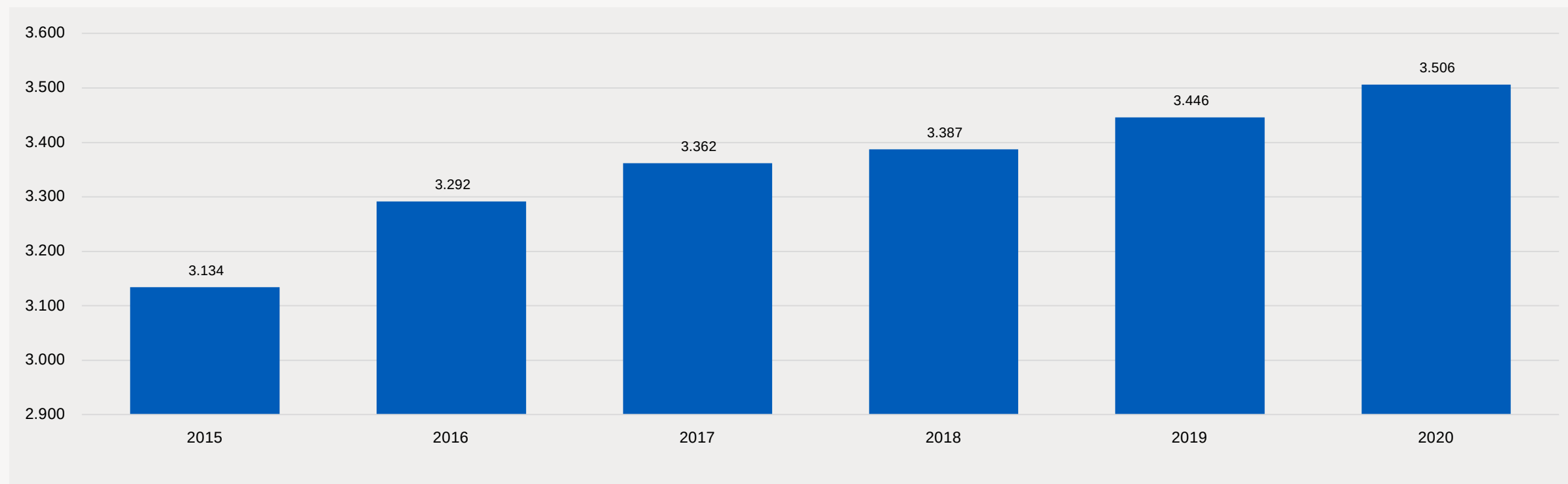
Antallet af virksomheder er steget betydeligt i Skanderborg Kommune

Opsummerende viser figuren nedenfor udviklingen i antallet af virksomheder i Skanderborg Kommune. Udviklingen i virksomhedsbestanden er en sammenfattende indikator, der både rummer tilgangen af iværksættere, frafaldet pga. konkurser og virksomhedslukninger samt nettoutflytningen af etablerede virksomheder.

Figuren viser, at antallet af virksomheder i Skanderborg Kommune er steget betydeligt med knapt 400 virksomheder over den femårige periode. Det svarer til en stigning på 12 procent. Væksten var størst fra 2015 til 2016, hvor Skanderborg Kommune oplevede en nettofremskridt på 158 reelle virksomheder. Det skal ses i lyset af den betydelige nettoutflytning dette år, jf. Figur 5.6 på forrige side.

I perioden 2019 til 2020 voksede antallet af virksomheder med 60.

Figur 5.7. Udvikling i antal reelle virksomheder i Skanderborg Kommune, 2015-20

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Reelle virksomheder er afgrænset til virksomheder i den private sektor, der i det pågældende år har en økonomisk aktivitet (afhængig af branche), som svarer til mindst et halvt årsværk.

Fem pct. af alle midtjyske virksomheder ligger i Skanderborg Kommune

Til sidst giver nedenstående tabel et overblik over, hvordan den samlede virksomhedsbestand, gruppen af iværksættere og gazeller i Skanderborg Kommune fordeler sig på hovedsektorer.

Det fremgår, at fordelingen af iværksættere i høj grad svarer til fordelingen af reelle virksomheder. Omkring halvdelen af virksomhederne og iværksætterne ligger inden for service, mens en fjerdedel af iværksætterne findes inden for handel. Når det gælder gazeller, dominerer service og handel også i Skanderborg Kommune.

Nederst i tabellen ses, hvor stor en andel Skanderborg Kommune huser af de tre virksomhedstyper i hele regionen. Det fremgår, at ca. fem pct. af alle virksomheder, iværksættere og gazeller i Region Midtjylland ligger i Skanderborg Kommune.

Tabel 5.3. Virksomheder, iværksættere og gazeller i Skanderborg Kommune fordelt på sektorer, 2020

Sektor	Reelle virksomheder	Iværksættere	Gazeller
Bygge og anlæg	370	19	6
Handel	847	52	11
Primære erhverv	335	11	0
Service	1.650	104	11
Transport	89	11	0
Industri	215	9	0
I alt	3.506	206	28
Andel af Region Midtjylland	4,9 %	5,0 %	5,3 %

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik og Børsens Gazelleliste 2021.

For at en virksomhed kan betegnes som en gazellevirksomhed, skal den opfylde en række krav:

- Virksomheden skal minimum have en omsætning på 1 mio. kr. eller komme ud med et bruttoresultat på 0,5 mio. kr. det første år, der måles fra.
- Virksomheden skal være et ApS eller A/S. Dog kan pengeinstitutter også deltage uanset virksomhedsform.
- Virksomheden skal minimum have offentliggjort fire regnskaber og have oplevet vækst i omsætning (bruttoresultat) i hvert eneste af de fire regnskabsår.
- Den samlede sum af det primære resultat i virksomheden skal være i plus, men må godt være negativt ét år.
- Virksomheden skal som minimum have fordoblet sin omsætning gennem de fire sidste regnskabsår.

Kilde: Børsen

6

Vækstvirksomheder og eksport

Dette afsnit går i dybden med, hvordan Skanderborg Kommunes virksomheder formår at skabe vækst og eksport.

Først belyses udviklingen i andelen af vækstvirksomheder og vækstvirksomhedernes fordeling på brancher.

Derefter kigger afsnittet nærmere på, hvor mange virksomheder der har eksport, og hvordan den samlede eksportværdi har udviklet sig.

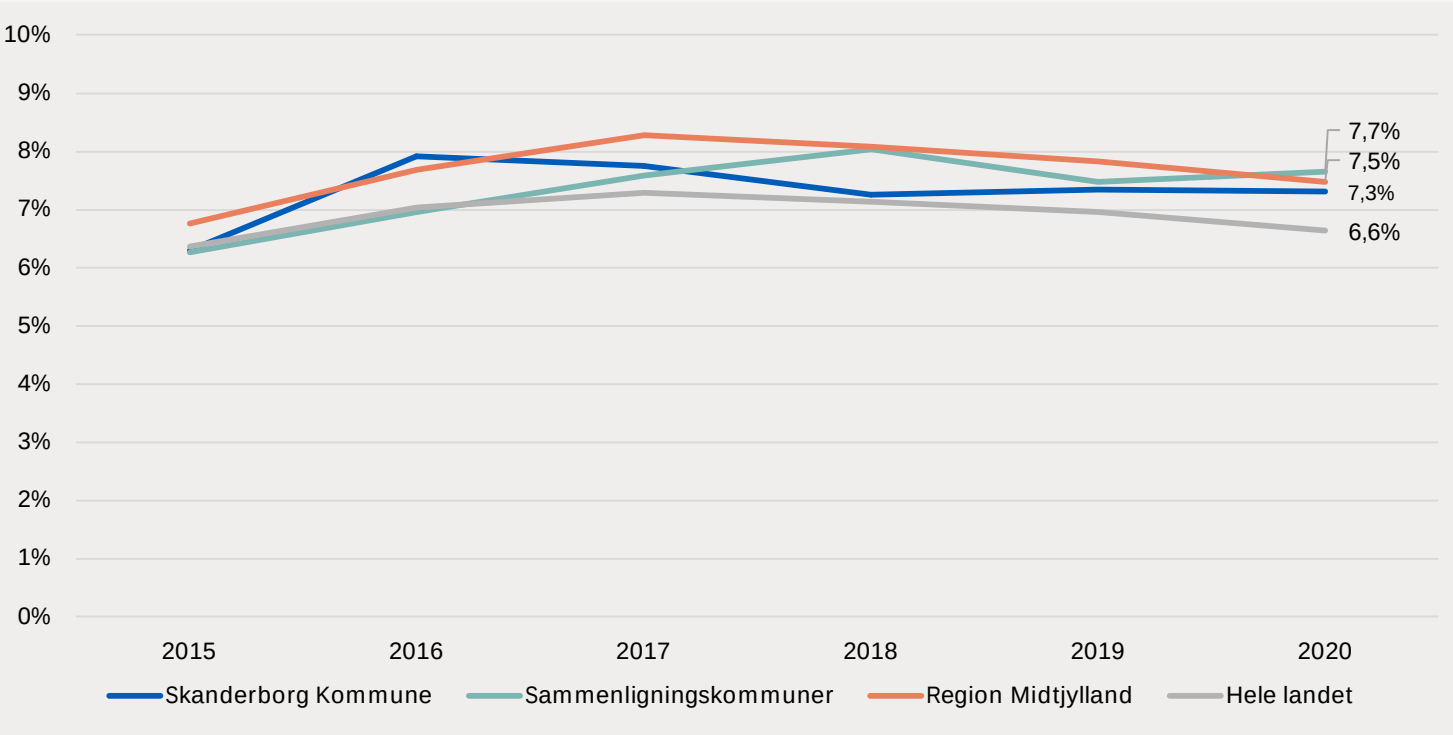
Stigende andel vækstvirksomheder i Skanderborg Kommune

Figur 6.1 viser udviklingen i andelen af vækstvirksomheder fra 2015 til 2020. I forhold til gazellebegrebet (afsnit 5) er der her et mindre krav til den samlede vækst i virksomheden samtidig med, at der kun ses på en treårig periode (se noten). Omvendt fokuserer opgørelsen af vækstvirksomheder kun på de erhverv, der konkurrerer internationalt (typisk i form af erhverv med eksport eller erhverv med mange underleverancer til eksportvirksomheder).

Det fremgår, at andelen af vækstvirksomheder i Skanderborg Kommune i 2020 lå på 7,3 pct., og at andelen over hele perioden har svinget mellem seks til otte pct. Figuren viser også, at andelen af vækstvirksomheder i hele perioden har ligget højere end landsgennemsnittet, men en smule under det regionale gennemsnit.

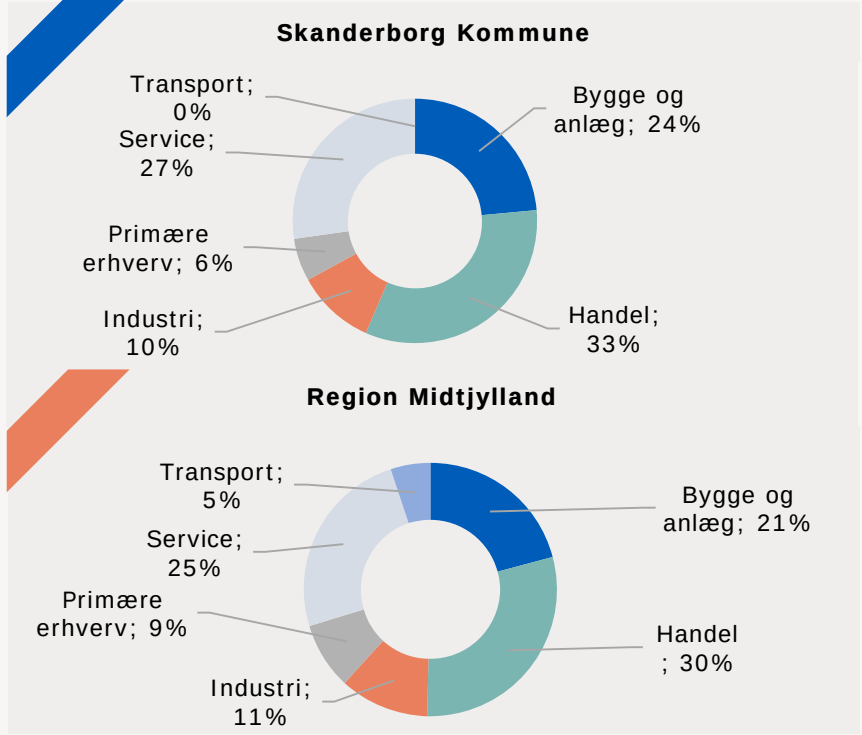
Figuren til højre viser, at fordelingen af vækstvirksomhederne på sektorer i høj grad ligner fordelingen i regionen. Der er dog ingen vækstvirksomheder i Skanderborg Kommune inden for transport.

Figur 6.1. Udvikling i andelen af vækstvirksomheder, 2015-20

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Vækstvirksomheder har haft en årlig omsætningsvækst på mindst 10 pct. de seneste tre år og en absolut vækst på mindst 3 mio. kr. i samme periode. Vækstvirksomheder er opgjort inden for internationalt konkurrerende erhverv. Sammenligningskommuner omfatter: Syddjurs Kommune, Skanderborg Kommune, Odder Kommune, Ikast-Brande Kommune og Hedensted Kommune.

Figur 6.2. Fordeling af vækstvirksomheder på sektorer, 2020

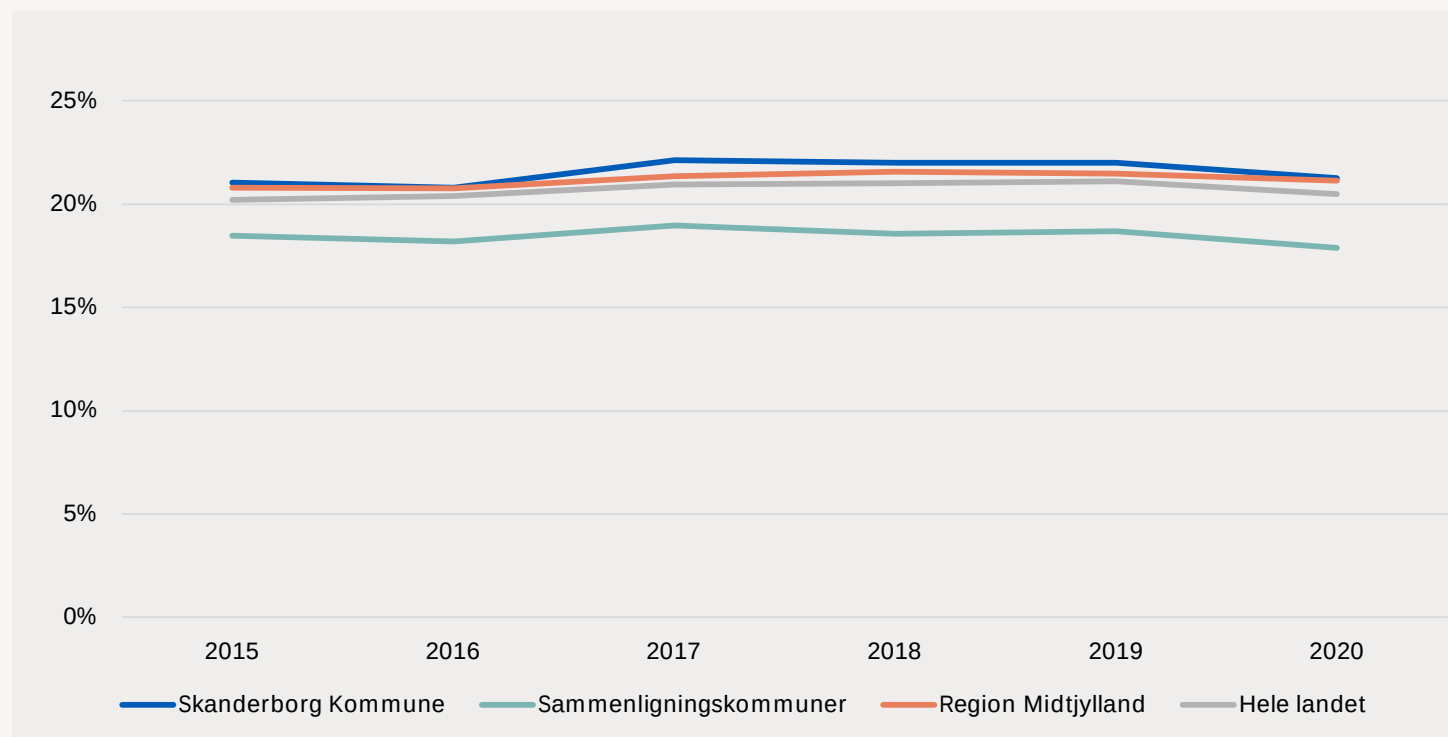
Andelen af eksportvirksomheder på niveau med resten af regionen

Virksomheder, der eksporterer varer og tjenester, er en væsentlig drivkraft for vækst og jobskabelse. Figur 6.3 viser udviklingen i andelen af virksomheder med eksport fra 2015 til 2020.

Som det fremgår, har andelen af eksportvirksomheder i Skanderborg Kommune ligget på niveau med regionsgennemsnittet i hele perioden og over niveauet for sammenligningskommunerne. I 2020 var 21 pct. af virksomhederne i Skanderborg Kommune eksportvirksomheder mod 18 pct. i sammenligningskommunerne. Det fremgår også, at andelen af eksportvirksomheder har været nogenlunde konstant i kommunen.

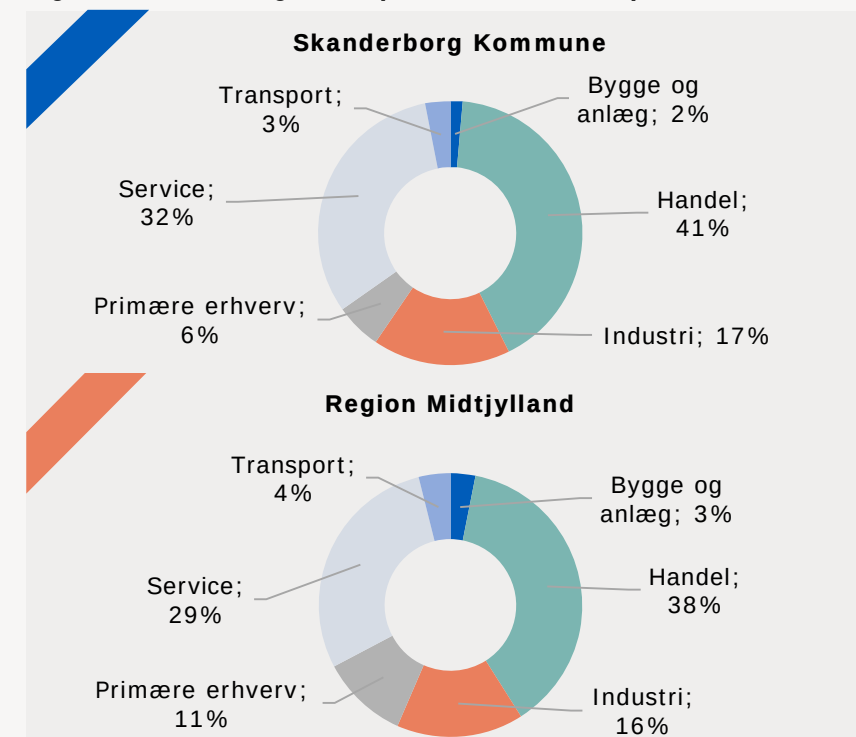
Lidt over 40 pct. af Skanderborg Kommunes eksportvirksomheder kommer fra handelssektoren, jf. Figur 6.4. Herefter følger virksomheder fra servicesektoren, der udgør 32 pct. af eksportvirksomhederne. Generelt er der kun mindre forskelle i fordelingen af eksportvirksomheder mellem Skanderborg Kommune og regionen. Skanderborg Kommune har dog en lavere andel eksportvirksomheder inden for primære erhverv.

Figur 6.3. Udviklingen i andelen af eksportvirksomheder, 2015-20

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Eksportvirksomheder er opgjort på arbejdssteder.

Figur 6.4. Fordeling af eksportvirksomheder på sektorer, 2020

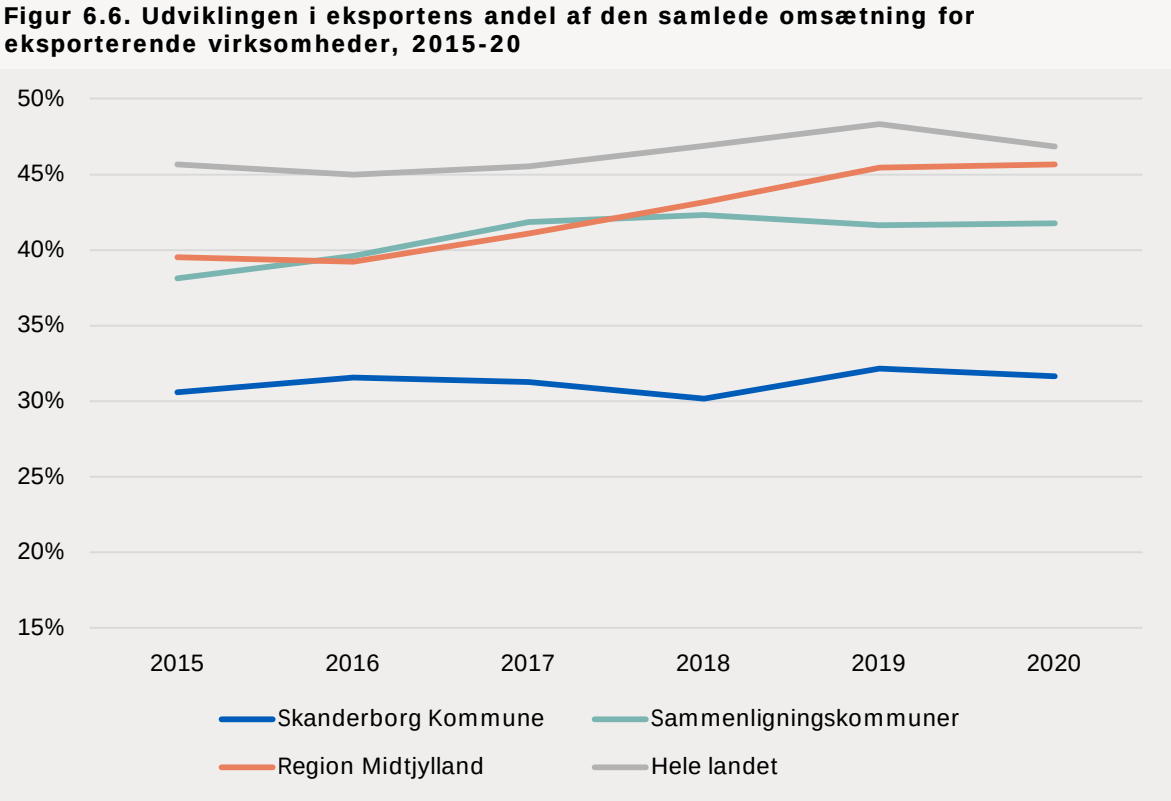
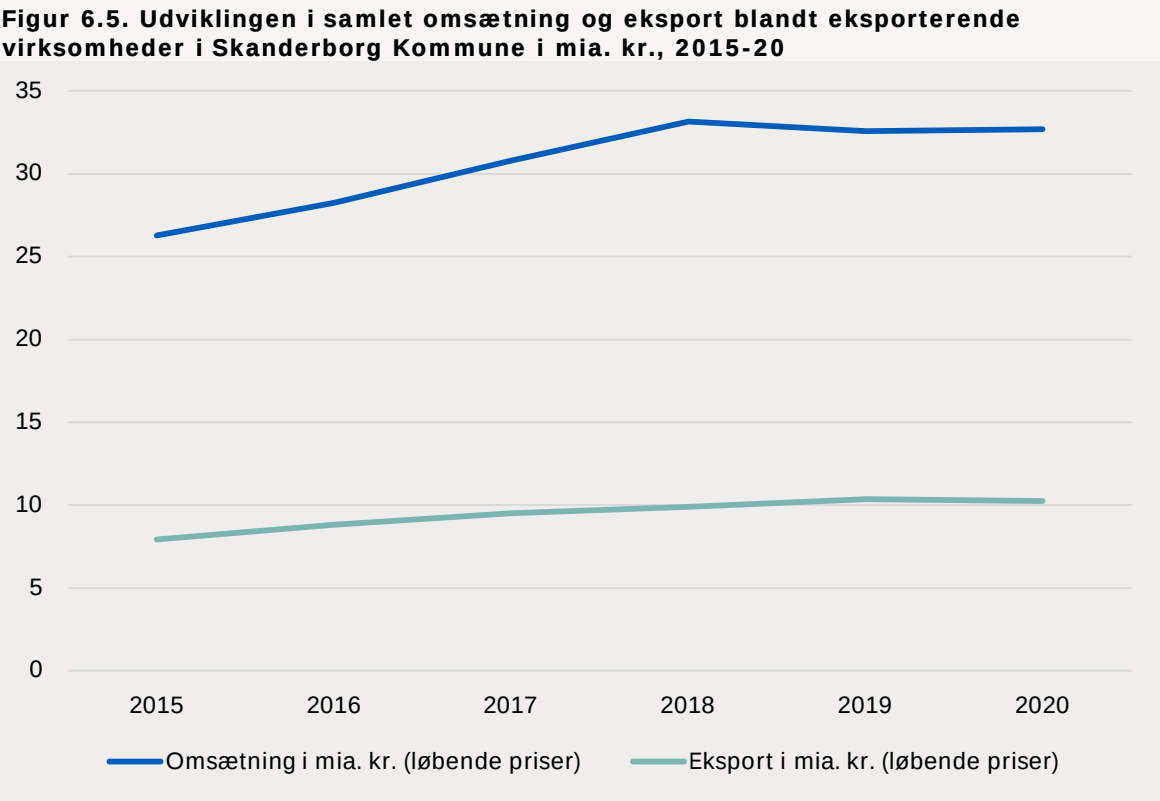

Lille vækst i eksportværdien blandt de eksporterende virksomheder

Mens analysen på forrige side gav et billede af hvor mange virksomheder, der eksporterer, giver figurerne nedenfor et overblik over udviklingen i den samlede eksportværdi blandt virksomheder, der afsætter uden for landets grænser. Samtidig viser Figur 6.5 udviklingen i den samlede omsætning blandt de eksporterende virksomheder.

Figuren viser, at den samlede eksportværdi i Skanderborg Kommune er steget fra ca. 8 mia. kr. i 2015 til godt 10 mia. kr. i 2020, svarende til en vækst på ca. 25 pct. Den samlede omsætning blandt eksportvirksomhederne er ligeledes steget i perioden fra 26 mia. kr. i 2015 til 33 mia. i 2020.

Af Figur 6.6 kan det ses, at eksportens andel af den samlede omsætning blandt virksomheder i Skanderborg Kommune har været relativt konstant over hele perioden. I 2015 udgjorde eksporten 31 pct. af den samlede omsætning, mens andelen i 2020 var 32 pct. Over hele perioden har eksportandelen ligget noget under sammenligningskommunerne og regionsgennemsnittet. Det fremgår også, at afstanden til regionsgennemsnittet er øget markant over perioden.

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik
Note: Eksporten er opgjort som virksomhedernes samlede salg fratrukket indenlandsk salg.

7 Profilanalyse – highlights

Dette afsnit indeholder nøglefigurer om den lokale og specialiserede vejledning af iværksættere og virksomheder i Region Midtjylland, herunder forskelle på tværs af kommuner i andelen af vejledte.

Afsnittet viser også, hvor stor en andel af de vejledte, der ligger inden for vækstlaget i kommunerne.

For en mere detaljeret analyse af de vejledtes profil, herunder årsværk, omsætning og eksport, henvises til Profilanalyse 2022.

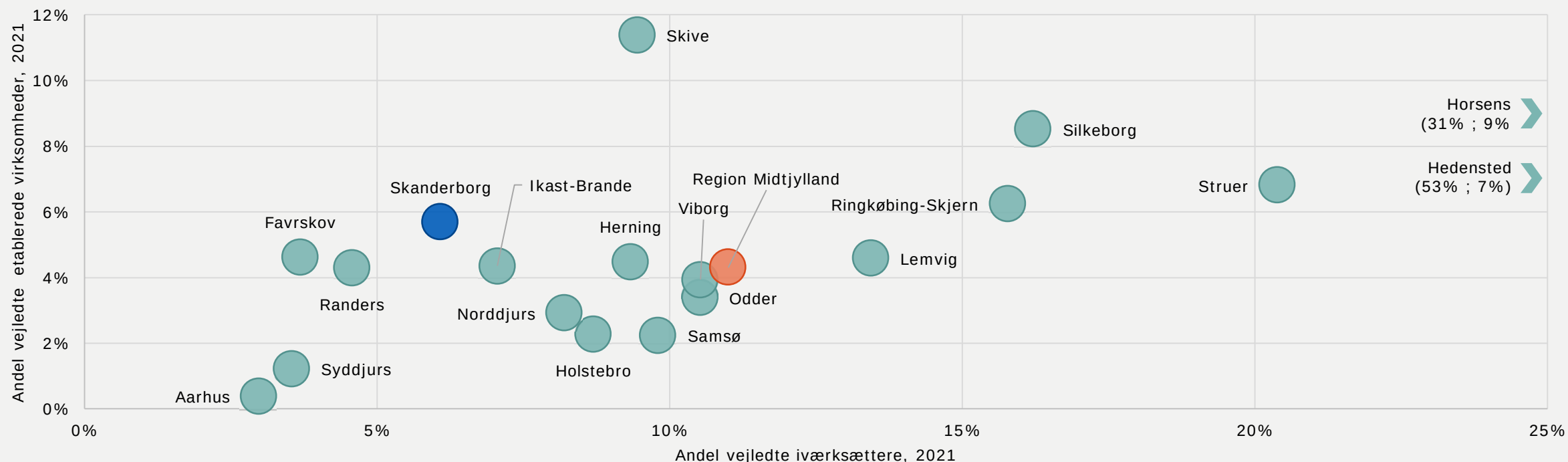
Sammenligning af vejledningsindsatsen i de midtjyske kommuner – lokal erhvervsservice

Figuren nedenfor giver et overblik over, hvor stor en andel af virksomhederne – opdelt på iværksættere og etablerede virksomheder – der har modtaget vejledning i den lokale erhvervsservice. Resultaterne er vist for alle midtjyske kommuner.

Det fremgår, at andelen af vejlede virksomheder fra Skanderborg Kommune ligger på seks pct. for både iværksættere og etablerede virksomheder. Dermed ligger Skanderborg Kommune noget under regionsgennemsnittet for andelen af vejlede iværksættere. Til gengæld ligger Skanderborg Kommune lidt højere end regionsgennemsnittet, når der ses på andelen af vejlede etablerede virksomheder i 2021.

Det skal understreges, at figuren alene fokuserer på virksomheder, der har modtaget individuel sparring og vejledning. Deltagelse i netværk, arrangementer mv. er ikke omfattet af figuren.

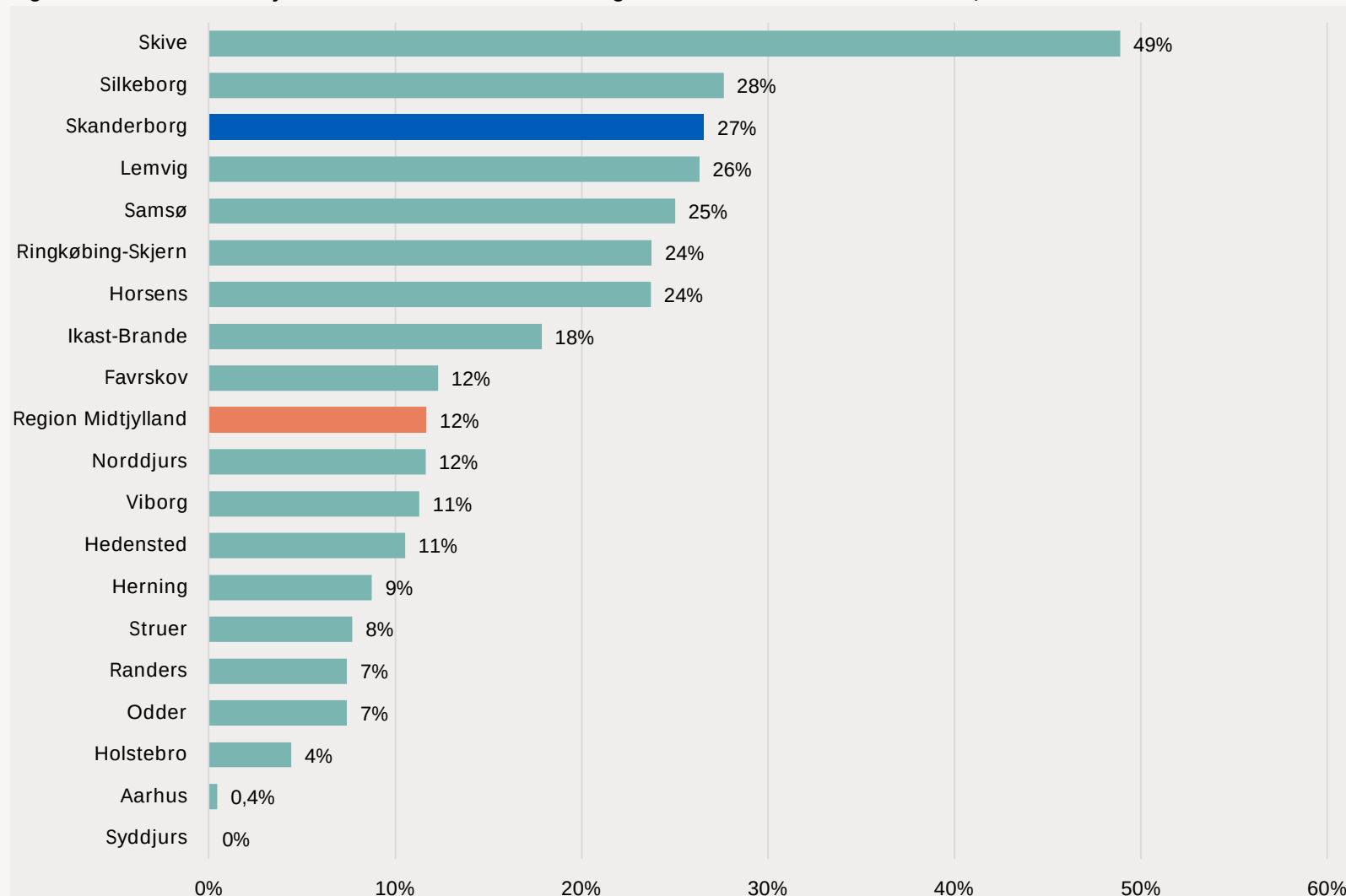
Figur 7.1 Andel, der har modtaget lokal vejledning i 2021, opdelt på iværksættere og etablerede virksomheder

Sammenligning af vejledningsindsatsen over for vækstlaget – lokal erhvervsservice

Figur 7.2 Andelen af vejlede virksomheder i vækstlaget i den lokale erhvervsservice, 2021

Figuren til venstre viser hvor stor en andel af virksomhederne fra vækstlaget (se definition nederst på siden), der har modtaget lokal vejledning i hver af de midtjyske kommuner.

Det fremgår, at 27 pct. af virksomhederne i vækstlaget i Skanderborg Kommune har modtaget lokal vejledning i 2021.

Denne andel er markant højere end gennemsnittet for alle de midtjyske kommuner.

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik og data fra lokal erhvervsservice.

Note: Vækstlagsvirksomheder defineres som virksomheder, der i perioden fra 2018 til 2020 har haft en årlig gennemsnitlig vækst i årsværk på 20 procent og i slutåret havde mindst fem ansatte.

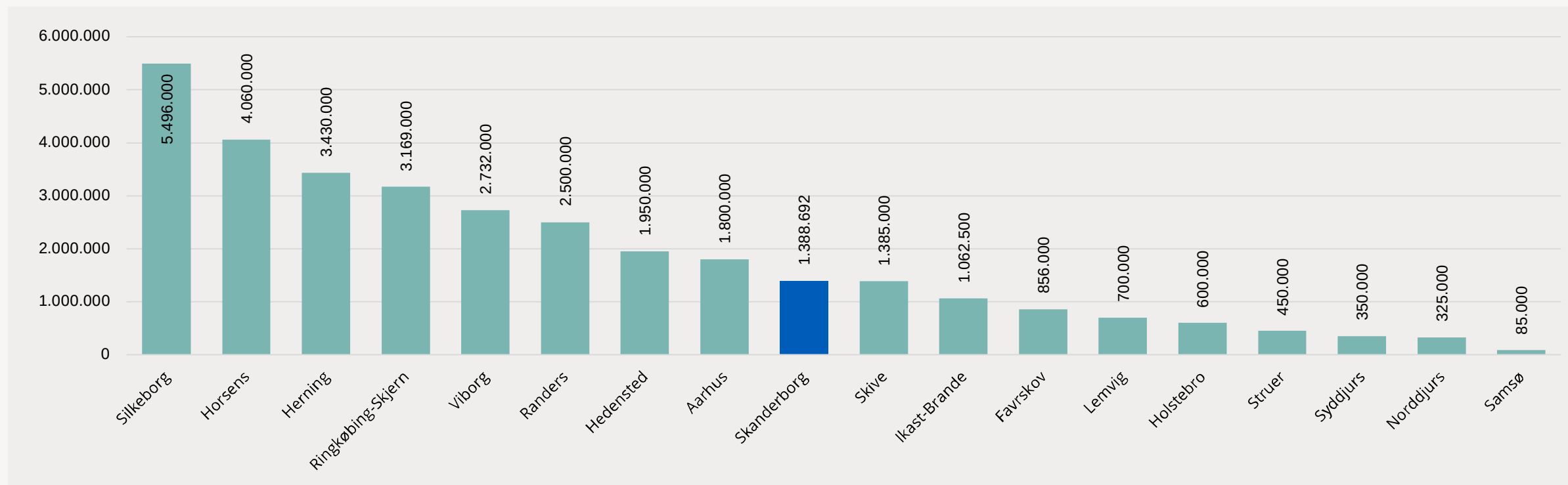
Kommunal bevilling til operatøren af lokal erhvervsservice, 2021

Omfanget af lokalt vejledte bør naturligvis ses i lyset af de ressourcer, som hver kommune har til rådighed til erhvervsservice. Det er op til den enkelte kommune, hvor mange midler der skal afsættes til lokal erhvervsservice.

Figuren nedenfor viser størrelsen af bevillingen til den lokale erhvervsserviceoperatør, der i nogle kommuner er Erhvervshus Midtjylland og i andre kommuner et lokalt erhvervsråd. Operatøren kan også være en enhed i forvaltningen.

Beløbene er oplyst af de enkelte kommuner og dækker i nogle kommuner primært over udgifter til vejledning af førstartere, iværksættere og virksomheder, mens de i andre kommuner også dækker over udgifter til bredere erhvervsfremmeprojekter. Beløbene er derfor ikke direkte sammenlignelige.

Figur 7.3. Kommunal bevilling (kr.) til operatør af lokal erhvervsservice, 2021

Kilde: IRIS Group på baggrund af data fra lokal erhvervsservice.
Note: Der er ikke oplysninger om Odder Kommune.

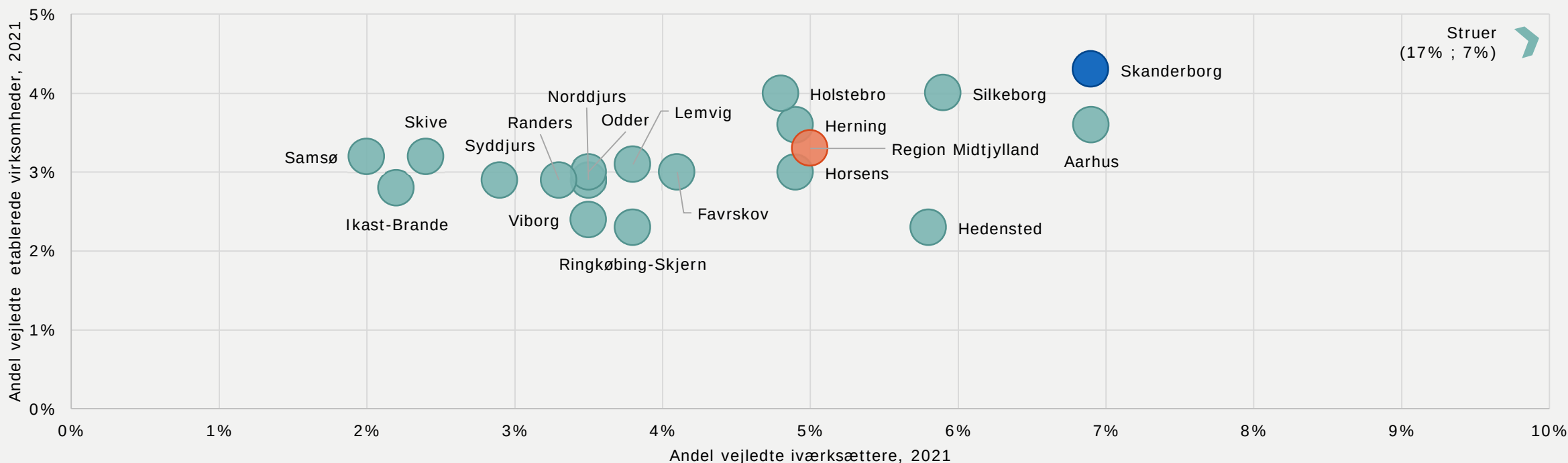
Sammenligning af vejledningsindsatsen i de midtjyske kommuner – specialiseret erhvervsservice

Figur 7.4 giver et overblik over, hvor stor en andel af virksomhederne – opdelt på iværksættere og etablerede virksomheder – der har modtaget specialiseret vejledning i Erhvervshus Midtjylland. Resultaterne er vist for alle midtjyske kommuner.

Det fremgår, at andelen af vejledte iværksættere fra Skanderborg Kommune på dette område er godt syv pct., hvilket er højere end regionsgennemsnittet på fem pct. Andelen af vejledte etablerede virksomheder i Skanderborg Kommune ligger lidt over fire pct., hvilket ligeledes er lidt højere end gennemsnittet for alle midtjyske kommuner.

Det skal understreges, at figuren alene fokuserer på virksomheder, der har modtaget individuel sparring og vejledning. Virksomheder, der alene har deltaget i arrangementer og kollektive forløb, er ikke omfattet af figuren.

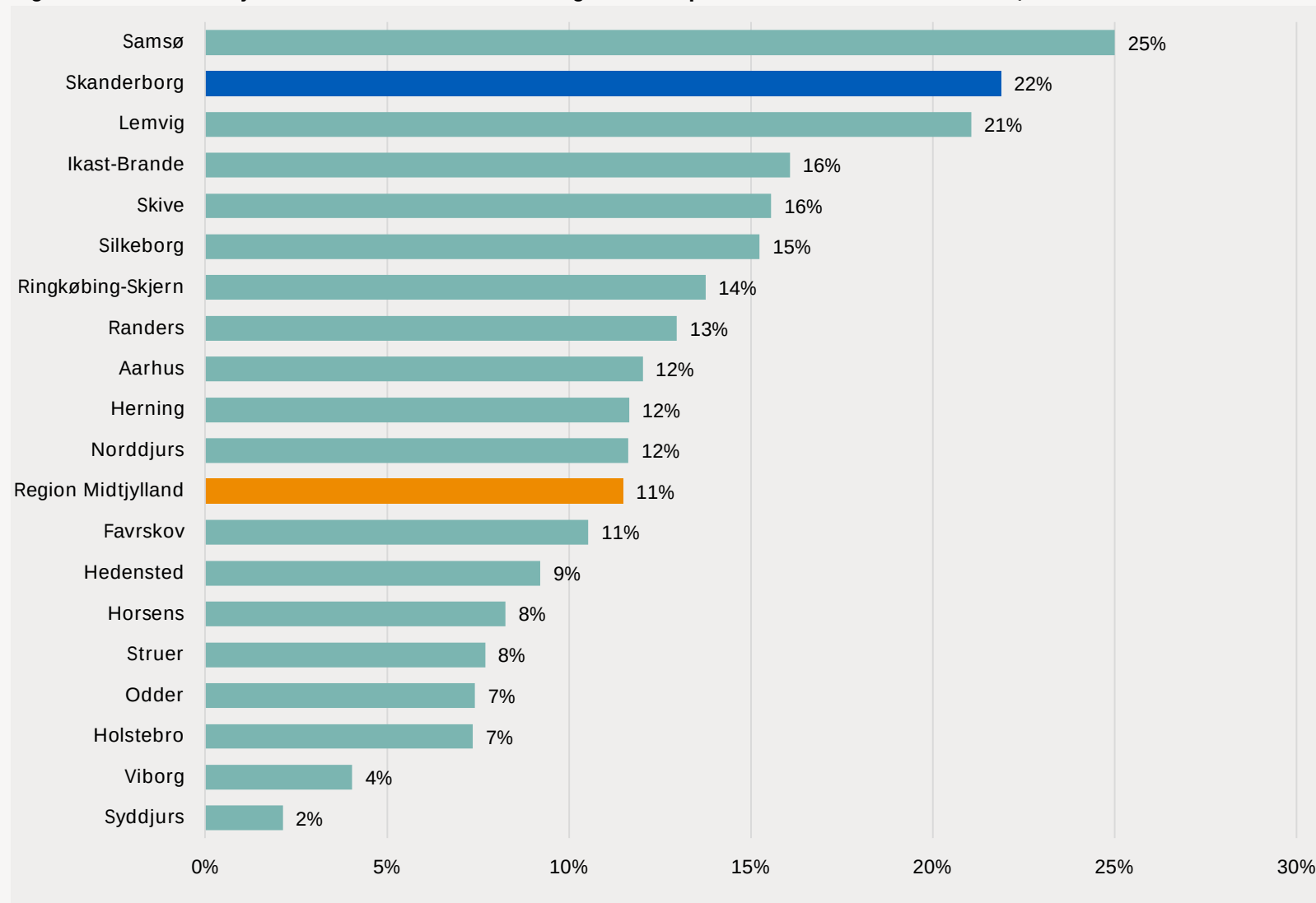
Figur 7.4 Andel, der har modtaget specialiseret vejledning i 2021, opdelt på iværksættere og etablerede virksomheder

Sammenligning af vejledningsindsatsen over for vækstlaget – specialiseret vejledning

Figur 7.5 Andel af vejlede virksomheder i vækstlaget i den specialiserede erhvervsservice, 2021

Figuren til venstre viser hvor mange virksomheder i vækstlaget, der har modtaget specialiseret vejledning i Erhvervshus Midtjylland.

I Skanderborg Kommune blev der i 2021 ydet specialiseret vejledning til 22 pct. af vækstlaget. Denne andel er dobbelt så høj som regionsgennemsnittet.

Generelt er der stor spredning i andelen af vejlede virksomheder inden for vækstlaget.

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik og data fra Erhvervshus Midtjylland.

Note: Vækstlagsvirksomheder defineres som virksomheder, der i perioden fra 2018 til 2020 har haft en årlig gennemsnitlig vækst i årsværk på 20 procent og i slutåret havde mindst fem ansatte.

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

Udgivet af Erhvervshus Midtjylland, maj 2022
Udarbejdet i samarbejde med IRIS Group
Data- / talmateriale leveret af IRIS Group